

Yesu Kerisi Yi Bengö Nivesa Sën Markus Kevu

*Mehö-neripek-alam Jon Nër Yi Gagek Rangah
(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jn 1:19-30)*

¹ Anutu nalu Yesu Kerisi yi Bengö Nivesa degwa muginsën: ² Nebë sën mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya kevu loḵ Anutu-yi-ḵapiya wirek meneggëp nebë:

“Gwengö rë! Sëḵ gevong sa hur ti namugin mena negetongin hong aggata.”

³ “Gemehöti aye neraḵ loḵ nyëg-yumeris bë, ‘Ham bolinin Mehöböḵ yi aggata meham sesor megëp niröp.’”

⁴ Nebë sënë, loḵ Mehö-neripek-alam Jon yam vu nyëg-yumeris meyam nenër gagek rangah nebë, “Ham gwevuu ham ngaa nipaya na, geham gwërin ham nom vu Anutu, lom mëm sejipek ham jaḵ bël, gAnutu rëḵ dahun ham ngaa nipaya na.”

⁵ Nër bë saga, lob alam vu distrik Yudea los alam Yerusalem pin deneya vu yi. Denenër hir ngaa nipaya pin rangah vu, log mëm neripek sir luḵ bël Yordan.

⁶ Jon röḵ yi röpröp ading sën denevasu raḵ kamer niviiis lo, log nevëh ḵabi neggëp balo, genegga sepaak los nenum beggoh netu yi nos.

⁷ Lob yam nenër Anutu yi gagek rangah nebë, “Mehö los niwëëk ti kesuu sa rëḵ tamuin sa menam. Gesa su mehö nig vesa yoh vu in bë sa natu yi hur ti meḵevelekin vaha suu rë. ⁸ Sën

seripek ham lo, og sengo hetung bël meris mu rak ham, gak mêm yi sên rëk nam getung Anon Vabuung jak ham.”

Yesu Ripek Bël

(Mt 3:13-17; Lk 3:21-22)

⁹ Vu buk saga Yesu vu Nasaret ggëp distrik Galilea meya vu Jon, beJon ripek yi luk bël Yordan. ¹⁰ Ripek, log Yesu nahën nerak yom ronek, lok lë geyagek tatekin ya gAnon Vabuung ni nebë sok nuung ti meto megwang ya Yesu ayo. ¹¹ Log gagek ti yam vu yagek bë, “Sa nalug hong! Sahëg neving hong besa halë hong nivesa.”

Satan Seggi Yesu

(Mt 4:1-11; Lk 4:1-13)

¹² Ggovek saga lob Anon Vabuung ggee lok ayo bë na nyëg-yumeris ti. ¹³ Ya nyëg-yumeris ti sên sag hir nyëg lo beya nedo buk mehödahis luu, geSatan ya medo nepelëpin yi vu sagu. Lom Satan vuu yi ya gemëm angër yam denelok vu yi.

Yesu Neko Yi Huk Rak Vu Galilea

(Mt 4:12-17; Lk 4:14-15)

¹⁴ Deduu Mehö-neripek-alam Jon beya nedo karabus, lok mêm Yesu ya distrik Galilea menër Anutu yi Bengö Nivesa rangah nebë, ¹⁵ “Anutu tung buk vorot lob tök yam, om gwëbeng sënë Anutu-yi-nyëg vingin anon jak, om ham gwevuu ham ngaa nipaya na, geham gwërin ham nom vu Anutu, beham gwevong geving Anutu yi Bengö Nivesa sënë.”

Yesu Tahi Alam-gël-yi Lubeluu

(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11)

¹⁶ Buk ti lob Yesu medo nesepa loḵ ngaggee böp Galilea nenga, lob töḵ vu Simon lu ari Andreas geluho medo denetë leḵ luḵ ya ngaggee in bë degeḵo gël, in yik luho yö hir huk sagi. ¹⁷ Lob Yesu nër vu luho bë, “Melu nam sepa sa natu sa hur besa tahu meluu in gweḵo mehönnon denam vu sa nabë sën melu neḵo gël gwëbeng agi lo.” ¹⁸ Lob pevis beluho devuu leḵ ya geya desepa yi melöho deya.

¹⁹ Log lööho deya dus ti beya deverup, loḵ Yesu lë Sebedi nalu luho, Yakobus lu ari Jon, geluho rak denedo yaḡ ti medeneduu hir leḵ vepulsën yah. Lë luho lob pevis metahi luho. ²⁰ Lom luho devuu amaj Sebedi losho yi hur-huk-yi lo berak denedo yaḡ geluho ya desepa Yesu medeya.

Mehöti Los Memö Nipaya Ti

²¹ Sir sënë ya detöḵ ya Kapernaum, log yik Yudea hir Buk-sewahsën-yi* ti, lom Yesu luḵ ya dub-supinsën-yi menetateḵin gägeḵ vu alam sën denedo loḵ lo. ²² Nenër gägeḵ vu sir, lob ḵenuj ya rot in su nenër nebë mehö-horek-yi rë, gaḵ nenër gägeḵ nebë mehö los niwëek ti.

²³ Nebë saga, lom mehöti to nare loḵ dub ayo gememö nipaya ti nedo loḵ ayo. ²⁴ Lom ngeek bë, “Yesu vu Nasaret! Bë gwevong va vu he? Maḵ geyam in bë kwevoh he? Seraḵ nim nebë Anutu yi Mehö Vabuung hong!” ²⁵ Loḵ Yesu petupek rak bë, “Ayem nama! Gegweto gena in mehö saga!” ²⁶ Lob memö sesö yi loḵ mehö lo ayo gengeek böpata, log vuu yi geto meya. ²⁷ Lob alam pin saga delëḵ anon, gedeneloḵ tepëḵ vu sir bë, “Va ti sënë? Maḵ gägeḵ mewis ma va? Mehö sënë nenër vu

memö nijpaya lo ving nebë yi mehö los niwëëk ti, om nengaj yes geto deneya!” ²⁸ Lom pevis medenenër Yesu arë ya meyoj vu distrik Galilea pin.

Yesu Vong Pita Ggen Avëh Menivesa Raḵ
(Mt 8:14-15; Lk 4:38-39)

²⁹ Ggovek saga log tur vu dub-supinsën-yi ayo, lob lööho Jon lu Yakobus ya deraḵ ya Simon Pita luho Andreas hir beggang. ³⁰ Lob pevis medenër Simon Pita ggen avëh vu bë nivanë rot meneggëp. ³¹ Lob mëm Yesu ya mejom loḵ nema beḵo yi raḵ, lom nikul ya pevis, lob mëm neyeh nos bevo vu sir.

Sehuksën Lob Yesu Vong Alam Ngahiseḵë Nij Vesa Raḵ
(Mt 8:16-17; Lk 4:40-41)

³² Ggovek log sehuksën behes luḵ ya, lob denëḵo alam nijraksën meya deverup vu Yesu, medenëḵo alam sën memö denegwang ya ayoj ving. ³³ Alam pin vu beggang-bu ti saga ya denekebu sir loḵ veluung avi. ³⁴ Loḵ mëm Yesu nevong alam ngahiseḵë sën niraksën aggagga nevong sir agi benijvesa nerak, genetii memö ngahiseḵë to deneya in mehönon. Log nërin memö pin bë su denanër yi rangah, in deneraḵ ni bë Anutu Nalu yi.

Yesu Neḵo Loḵ Nyëḵ Menër Yi Gagek Rangah
(Lk 4:42-44)

³⁵ Nyëḵ yö nahën gesu heng rë, log Yesu kedi raḵ buk meya nedo nyëḵ-yumeris tahsën in bë najom jaḵ na vu Anutu. ³⁶ Loḵ Simon losho alam sën denedo ving yi lo ya desero ³⁷ bedetöḵ raḵ lob

denër vu bë, “Alam pin medo denesero hong!”
³⁸ Lok Yesu nër vu sir bë, “Hil ana beggang bu böp böp sën nedo dus agi in sa nanër Anutu yi gagek rangah vu sir geving. In seyam in bë sa gevong nabë sënë.” ³⁹ Lom mëm neko lok distrik Galilea beneluk ya dub-supinsën-yi pin menenër Anutu yi gagek rangah vu alam pin. Genetii memö to deneya in mehönon ving.

*Yesu Vong Mehöti Los Nisevuuk Benivesa Rak
 (Mt 8:2-4; Lk 5:12-16)*

⁴⁰ Buk ti lob mehöti los nisevuuk ya vu yi metung lus luk geketag vu yi bë, “Nabë ahëm geving, og geyoh vu bë gwevong besa nig veseek jak.” ⁴¹ Lob Yesu kwa pesivin yi mebë nema rak yi genër vu yi bë, “Sa ahëg ving! Om nim veseek jak!” ⁴² Lob yik sevuuk saga mehor ya pevis. ⁴³ Lob Yesu vo kooiin niwëek gevong yi ya pevis. Nër vu yi nebë, “Gwegin hong besu gena genanër ngaa sënë vu mehö la. ⁴⁴ Gak mëm gena getato hong vu mehöneko-seriveng gegwetung seriveng in nim veseek rak. Noh vu sën Moses nër wirek bë hil gevong lo, in alam pin dejak ni nabë nim veseek rak.” ⁴⁵ Rëk ma gemehö lo to meya meya medo neturin yi gagek sënë rangah vu mehönon pin medengo, lob Yesu su yoh vu bë na tato yi rangah vu beggang-bu ti rë gema. Geyö ya nedo tahsën lok mëm alam yoh vu nyëg pin medo deneya vu yi.

2

*Yesu Vong Mehö Sekë Selönjin Ti Benivesa Rak
 (Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)*

¹ Buk la ggovek ya, loḵ Yesu yah meya nedo Kapernaum, loḵ alam denḡo bē yah nedo ben. ² Lob desup sir ya beyi beggang pup. Gedeggērin veluung avi ving, belen ti su ggēp netōḵ rē. GeYesu nenēr Anutu yi gāgek nivesa rangah vu sir. ³ Medo nenēr vu sir log deḡo mehō sekē selōngin ti medeverup. Sir lubeluu devaḡu medeyam vu Yesu. ⁴ Derāḡ vu mehōnon pin saga besu deyoh vu bē degeto denam Yesu mala rē, lom derāḡ ya beggang vavunē medekehe beggang demi valeḡ sēn Yesu nare lo. Dekehe ggovek ya geggēp netōḵ, log mēm deseyesin reek los mehō sekē selōnginsēn lo to meluḡ ya beggang ayo. ⁵ Nebē sēnē lob Yesu lē bē ayoj neya timu vu yi, lom nēr vu mehō sekē selōnginsēn bē, “Naluḡ-e! Sa dahun hongŋ ngaa nipaya ya!”

⁶ Log alam-horek-yi la loḵ denedo beggang ayo sēn ving Yesu bekwaj nevo loḵ ayoj bē, ⁷ “Nenēr gāgek va ti sēnē? Ḳo yi raḡ besevōḡ Anutu! Mehōti su yoh vu bē dahun ngaa nipaya na rē, gaḡ Anutu yō timu yoh vu!” ⁸ Loḵ Yesu raḡ ni loḵ ayo bē kwaj nevo nebē sēnē, lom nēr vu sir bē, “Ham ayomin neya ngahi nebē sēnē in va? ⁹ Ham kwamin nevo gāgek sēn senēr agi bē, ‘Sa dahun hongŋ ngaa nipaya ya’ lo bē anon ma, in re yoh vu bē gelē nabē dahun ya yōnon-a? Rēḡ mu mēm nabē sa nanēr vu yi nabē, ‘Kwedi jaḡ megena’, og mēm ham rēḡ jaḡ ni nabē sa nanēr gāgek los anon. ¹⁰ Rēḡ sa bē ham jaḡ ni nabē sa Mehōnon Nalu sēn seyoh vu bē dahun ngaa nipaya na gēp dob, om...” log peggin menēr vu mehō sekē selōnginsēn bē, ¹¹ “Sa nanēr nōḡ vu hongŋ nabē: Kwedi gwēḡo hongŋ reek jaḡ

megenah böm!”¹² Lob kedi raq pevis beko yi reek raq meya, gesir pin vare denelë. Delë, bavij tok rot gedeko Anutu arë raq medenenër bë, “Hil su halë ngaa ti nêbë sënë wirek rë!”

Yesu Tahi Levi
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

¹³ Ggovek log Yesu to meyah dobnë meyah meya ngaggee böp Galilea nenga, loq mëm alam pin deneya vu yi benetatekin gagek vu sir. ¹⁴ Ggovek, log ya raq meya meto metok vu Alpeus nalu Levi* gelok nedo beggang-takës-yi, lob nër vu yi bë, “Genam medo gesepa sa!” Lob Levi kedi raq mesepa yi meya.

¹⁵ Loq Yesu losho alam ngahisekë sën deneta-muin yi lo ya denegga nos loq Levi ben. Alam-deneko-takës* losho alam nijpaya sën denekeyëh horek lo geyi hur maluh, sir pin ya denegga nos ving yi. ¹⁶ Loq tum Parisai* hir alam-horek-yi lo delë bë losho alam nijpaya sën galam-deneko-takës* lo denegga nos loq ti, lob delok tepëk vu yi hur maluh bë, “Nebë va sën negga nos ving alam-deneko-takës* losho alam nijpaya agi-ë?” ¹⁷ Rëk Yesu ngo lob nër vu sir bë, “Alam nijvesa su deneya vu dokta rë, gaq alam nijraksën mu yö deneya vu. Om sesu yam in bë tahi alam yohvu rë; gaq mu seyam in bë tahi alam sën ngaa nipaya neggëp vu sir lo.”

Delok Tepëk In Alam Sën Ayej Neggërin Nos Lo
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

* **2:14:** Levi sënë arë ngwë nebë Matai. Su Yakob nalu rë, gaq yik mehö ngwë.

18 Log buk ngwë, lob Mehö-neripek-alam Jon yi hur maluh losho alam Parisai* pin devongin bë degeko Anutu arë jak, lom ayej ggërin nos besu degga rë, loḵ tum mehö la ya deloḵ tepëḵ vu Yesu bë, “Jon yi hur maluh losho Parisai* hir hur maluh ayej neggërin nos besu denegga rë, log tum hong hur maluh denegga nos gesu ayej neggërin rë in va?” 19 Lom Yesu peggin gagek raḵ mehö sën neḵo avëh lo, benër yah vu sir bë, “Ham kwamin bo rë, nabë mehöti medo geving yi alam geluho avëh ti denajom nemaj! Bë nabë sënë og yi alam sënë su deyoh vu bë rëḵ ayej gërin nos rë! Gaḵ mu mehöti sën bë geḵo avëh lo nedo ving sir, om rëḵ kwaj nivesa medega nos gesu deyoh vu bë rëḵ ayej gërin rë. 20 Rëḵ mëm buk sën debo mehö sën geḵo avëh lo vër besu medo geving yi alam rë, og mëm yi alam rëḵ ayoj maggin bayej gërin nos doḵ buk saga.”

21 Log Yesu nër vu sir ving bë, “Mehöti su neḵo tob mewis sën su deneripek rë lo len ti menepeḵa tob mugeng sën nekweek lo len raḵ rë. Nabë gevong nabë sënë, og rëḵ dejipek, lob tob mewis sënë najul menom getob mugeng sënë rëḵ nakweek gökin melen böpata rot. 22 Gemehöti su netöö wain* mewis loḵ ya memëk-navi mugeng rë. Gaḵ bë mehöti gevong nabë sënë, og rëḵ wain ngol navi mebepul, gewain keseh geto mena bebasap wain los memëk-navi doḵ ti. Gaḵ denetöö wain mewis loḵ ya memëk-navi mewis mu!”

*Yi Hur Maluh Derur Nos Loḵ Buk-sewahsën-yi**
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

²³ Lob Buk-sewahsën-yi* ti, lob Yesu yi hur maluh deyoh ya huk wit* ti, lob yi hur maluh derur anon mededah. ²⁴ Lom Parisai* lo delë medelok tepëk vu yi nebë, “Gwelë! Nebë va sën hong hur maluh dekeyëh horek Buk-sewahsën-yi-ë?”

²⁵ Rëk Yesu loḱ tepëk yah vu sir bë, “Maḱ ham su tevin gagek raḱ ngaa sën Davit vong wirek lo rë? Nos main mediḱahë, ²⁶ lob losho alam sën denesepa yi lo deloḱ ya Anutu yi dub-vabuung. Alam-deneḱo-seriveng hir ggev Abiatar negin Anutu yi dub-vabuung loḱ buk saga, lob deluḱ ya medegga brët vabuung sën denetung netu seriveng benedo ggëp Anutu mala lo. Nos sën alam meris su deyoh vu bë dega rë lo, gaḱ alam-deneḱo-seriveng mu yö denegga. Rëk mëm mehö meris sën Davit gga, gevo vu alam meris sën denesepa yi lo bedegga ving. (Rëḱ su devong paya rë, gaḱ dediḱahëj om degga, lob yik sa hur maluh sënë nebë).”

²⁷ Loḱ Yesu nër vu sir ggökin yah nebë, “Anutu su tung Buk-sewahsën-yi* in bë deḱinengin mehönon rë, gaḱ tung in bë doḱ vu sir. ²⁸ Om Mehönon Nalu tu Buk-sewahsën-yi* ala.”

3

Mehö Sekë Beloin (Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

¹ Buk ngwë rë, lob luḱ yah dub-supinsën-yi ggök yahin, galam sën loḱ denedo dub ayo lo ti sekë beloin. ² Log alam vahi sën denelë Yesu paya lo medo malaj nesepa yi, in bë degelë nabë rëḱ gevong benema nivesa jaḱ doḱ Buk-sewahsën-yi*

ma rëk nama. Nabë gevong, og mëm denanër gagek jak yi nabë keyëh horek.*

³ Lom Yesu nër vu mehöti sën sekë belooïn lo bë, “Kwedi jak megenam gebare doḵ he malamin vuheng atov!” ⁴ Lob loḵ tepëḵ vu sir pin bë, “Maḵ hil horek nër bë hil gevongŋŋaa nivesa doḵ Buk-sewahsën-yi*, ma hil gevongŋŋaa nipaya? Maḵ nër bë hil adoḵ vu mehōnon in demedo vesaj, ma hil nid dël jak sir in denadiiḵ?” Dengo rëḵ ayej ma rot geti su vengwëngŋŋ rë. ⁵ Lom Yesu vare mala neḵo loḵ menelë sir gahë sengën vu sir gayo maggin rot vu sir, in su kwaj nevonḡin mehöti sënë rë, gayoj niwëëḵ. Loḵ nër vu mehō sekë belooïn bë, “Getelo sekëm nam!” Lom mehō lo telo nema ya, lom nivesa raḵ pevis. ⁶ Rëḵ Parisai* lo deluḵ yom dobnë, lob losho Herot* yi alam desap sir medenesero aggata in bë dengis Yesu menadiiḵ.

Alam Yu Böpata Desupin Sir Ggëp Ngaggee Böp Nenga

⁷ Lob Yesu losho yi hur maluh detah sir meya denedo ngaggee böp nenga, lom alam ngahisekë rot vu distriḵ Galilea denetamuïn sir. Galam vu distriḵ Yudea ving. ⁸ Galam vu nyëḡ böp Yerusalem, galam vu distriḵ Idumea, galam vu bël Yordan vahi-yi. Galam sën denedo dus vu nyëḡ böp Ture los Sidon, besir ngahisekë deyam. Sir

* **3:2:** Alam Parisai* denelë sën Yesu nevonḡ mehōnon benijvesa neraḵ lo nebë nevonḡ huk ti, om nabë gevong doḵ Buk-sewahsën-yi og nekeyëh horek Buk-sewah-sën-yi. Rëḵ Yesu nër bë Anutu tung Buk-sewahsën-yi in doḵ vu mehōnon, om nabë doḵ vu mehōnon benijvesa jak doḵ Buk-sewahsën-yi og yiḵ yoh vu, gaḵ su keyëh horek rë. Rëḵ alam Parisai* delë Yesu paya inŋaa sënë be-denevonḡin bë dengis yi.

pin denengo ngaa pin sën nevang lo, lom deneya vu yi. ⁹ Lom nër vu yi hur maluh bë na degeko yag ti, in alam ngahisekë deneyam rot om rëk degeving in yi. ¹⁰ In vong sir ngahisekë benijvesa rak, om alam nijraksën denepeka rak yi rot in bë degebë nemaj jak yi. ¹¹ Log memö sën denegwang ya mehönnon medenevang lo, denelë yi lom denepetev medeneggëp lo, vaha gedenengeek bë, “Anutu nalu hong!” ¹² Lob nevo koo vu sir niwëek bë su denanër yi rangah.

Yesu Ggoin Sinarë Nemadluho-bevidek-luu Rak

(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³ Loğ tum ya nyëğ ti los kedu betahi alam sën kwa nevo sir lo bë dena vu yi. ¹⁴ Log ggoin maluh nemadluho-bevidek-luu rak in bë desepa yi geyö rëk gevong sir mena denanër yi gägek rangah. ¹⁵ Vo niwëek vu sir ving in degetii memö sën denegwang ya mehönnon ayoj lo geto dena. ¹⁶ Ggoin Simon, lob nër ggev ngwë rak nebë Pita. ¹⁷ Lob ggoin Yakobus luho ari Jon sën Sebedi nalu luho rak, benër ggev ngwë rak luho nebë Boanerges, (degwa nebë luho nij wëek nebë vakuvek). ¹⁸ Lob ggoin Andreas luho Pilip ga, Bartolomai luho Matai, geTomas ga, Alpeus nalu Yakobus, geTadaius, geSimon sën yi mehö-neruuk-alam-Rom ti, ¹⁹ geYudas Iskariot ving, sën rëk nanër Yesu rangah lo.

*Yesu Luho Belsebul**

(Mt 12:24-32; Lk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Yesu yah meya ben lob mehönnon ngahisekë yom desupin sir gökin yah, lom Yesu losho yi hur

maluh su deyoh vu bë dega nos rë, in mehönon ngahisekë medeggërin sir. ²¹ Lok Yesu yi alam denedo bej gedengö bë alam deggërin sir rot, lob denër bë, “Mağ yu vong paya!” Lom deya in bë denajom yi nah.

²² Log alam-horek-yi la deyam vu Yerusalem medenenër bë, “Memö alaj Belsebul* nevang yi!” Gedenenër ving bë, “Netii memö to deneya rağ memö alaj niwëek!” ²³ Lok mëm Yesu supin sir yam dus getatekin vu sir bë, “Satan rëğ getii yö yi hur memö geto dena nabë va? ²⁴ Nabë alam dob timu debasuh sir bedengis sir, og alam sënë su rëğ demedo los nij wëek rë. ²⁵ Log nabë alam degwa timu debasuh sir medengis sir, og alam sënë su rëğ demedo los nij wëek rë. ²⁶ Om nabë Satan losho yi alam debasuh sir medengis sir, og su rëğ demedo rë, gağ rëğ malaj nama na.

²⁷ Log hil su ayoh vu bë agök Mehö Nipaya los niwëek saga ben vavunë gabo yi ngaa vër rë. Mëm nabë hil naduu Mehö los niwëek sënë ahon, og mëm hil rëğ abo yi ngaa pin vër menama na verök yi.”

²⁸⁻³⁰ Alam sënë denenër bë Yesu nevang ngaa nebë sënë in memö nipaya ti nevang yi, lok Yesu nër yah vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë Anutu yoh vu bë dahun mehönon hir ngaa nipaya pin na, ngaa nipaya los gägek pelësën sën denanër jağ Anutu lo. Gağ nabë mehöti nanër gägek pelësën jağ Anon Vabuung (nabë yik sëek memö nipaya ti), og Anutu su rëğ dahun yi gägek sënë na rë, gağ yö rëğ gëp vu yi degwata.”

Yesu Ata Losho Ari Lo
(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

³¹ Lob ata losho ari lo yam denare dobnë gedevong gagek ya vu yi bë duk na vu sir. ³² Gelosho mehönön ngahisekë denedo, lom denër vu yi bë, “Atam garim lo avëhnöm lo yam denare dobnë medenelok tepëk in hong!” ³³ Rëk loq tepëk yah vu sir nebë, “Atag lo arig re lo?” ³⁴ Log mala neko loq beggang ayo menelë alam pin sën detebuu yi lo genër vu sir bë, “Satağ lo sarig lo sënë! ³⁵ Alam sën denesepa loq Anutu kwa lo, og sir saga mëm detu sarig lo, savëhnög lo, satağ lo.”

4

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raq Mehö Sën Netetëhin Nos Gahis
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Buk ngwë rë, loq Yesu yah meya ngaggee böp lo nenga, lom tatekin gagek vu mehönön ggökin yah. Mehönön ngahisekë rot desup sir medeneteking rak sir, lom rak ya nedo yağ ti rak ngaggee vavunë galam pin denedo ngaggee nenga.

² Lom mëm nenër gagek peggirinsën ngahisekë vu sir, genër bë, ³ “Ham gwengo rë! Mehö netetëhin nos gahis ti to meya huk anon in bë tetëhin yi nos gahis. ⁴ Netetëhin nos gahis, lob vahi to nedo loq aggata sën neyoh huk vuheng lo, lob soq yam pevis medegga. ⁵ Log gahis vahi to meraq nedo dob mahen teka sën raq neggëp gelong vavunë lo, om kip pevis in dob mahen teka mu. ⁶ Lob hes verup netum bevev raq, lob meran ya pevis in gëga su luk ya dob rë. ⁷ Log gahis vahi to melok ya nedo vos niggin ggin ayo, lob vos niggin

ggin sënë kip merig, lob ggök nos besu sis anon rë gema. ⁸ Log gahis vahi to meluḵ ya nedo dob jeji lob kip verup merig mesis anon. Vahi sis dahis ti benemadluho, gevahi sis dahis löö, gevahi sis dahis nemadvahi.” ⁹ Log nër ving bë, “Mehöti bë nenga neggëp, og genḡo ḡagek sënë.”

Yesu Nenër ḡagek Peggirinsën In Va?

(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

¹⁰ Ya nedo tahsën, loḵ yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu sën losho alam sën denesepa yi lo, yam deloḵ tepëḵ vu yi bë, “ḡagek peggirinsën sën genër-ë degwa nebë va?” ¹¹ Loḵ nër yah vu sir bë, “Anutu netateḵin ḡagek vunsën raḵ yi nyëḡ degwa vu ham, gaḵ alam vahi sën denedo nenga lo, og Anutu nenër vu sir loḵ ḡagek peggirinsën mu,

¹² ‘in bë su rëḵ degërin sir nah vu Anutu mekevoh hir ngaa nipaya na rë.

Gaḵ degelë mu gesu deḡaḵ ni rë,

log degengö mu gesu denatöḵ jaḵ ḡagek degwa rë.’ ”

Yesu Tateḵin Mehö Sën Netetëhin Nos Gahis Lo Yi ḡagek

(Mt 13:18-23; Lk 8:11-15)

¹³ Lob loḵ tepëḵ yah vu sir nebë, “Ma ham su raḵ ḡagek peggirinsën sënë degwa ni rë? Om maḵ ham rëḵ jaḵ ḡagek peggirinsën pin ni nabë va?

¹⁴ Mehöti sën netetëhin nos gahis lo nebë mehö nenër Anutu yi ḡagek. ¹⁵ Log gahis vahi sën to nedo loḵ aggata lo nebë alam sën denḡo Anutu yi ḡagek ggovek, loḵ tum Satan yam pevis meḡo vër in ayoj lo. ¹⁶ Gegahis vahi sën to meraḵ nedo dob los ḡelöng lo nebë mehönon vahi sën denḡo

Anutu yi gagek log ahëj nivesa medeko rak pevis. ¹⁷ Rëk mu sir nebë nos gëga sën neraç vu gelöng lo om denedo teka, loç ngaa maggin tök vu sir, ma, alam denenër pelësën rak sir in denesepa loç Anutu yi gagek, lom tum delëëin pevis. ¹⁸ Log gahis vahi sën loç nedo vos niggin ggin ayo lo nebë alam sën denengo Anutu yi gagek ggovek lo. ¹⁹ Loç newaj neraç in ngaa-dob-yi rot gahëj neving monë bedenelev vahaj in kupeç lu ngaa, lob mëm ngaa pin sënë neggök Anutu yi gagek banon nema. ²⁰ Log gahis sën to meluç ya dob jeji lo nebë alam sën dengo yi gagek medevasu loç ayoj medenevong yoh vu banon neraç lo. Sënë nebë nos rig menesis anon nivesa; vahi nesis dahis ti benemadluho, gevahi nesis dahis löö, gevahi nesis dahis nemadvahi.”

Yesu Nër Bë Hil Su Abun Ram Gevek Na Reek Gebinë
(Lk 8:16-18)

²¹ Lob nër vu sir bë, “Bë hil gelu doç ram buk, og maç yoh vu bë hil abun duç na dëg ayo ti, ma, hil getung duç na reek gebinë? Ma! Hil getung jak medo reek vavunë in natum nivesa behil galë nyëg jak. ²² Lob ngaa pin sën neggëp vunsën lo, najeeng rëk tato yi rangah, gengaa pin sën debom meneggëp loç gobeng gwëbeng agi, og najeeng rëk alam pin dejak ni. ²³ Bë ham nengamin neggëp, og ham gwengo gagek sënë meham kwamin bo!”

²⁴ Loç nër vu sir ggökin bë, “Ham kwamin bo gagek sën ham nengo lo nivesa rë. Ngaa sën ham nevong vu mehö ngwë lo, og rëk Anutu bo doç nah vu ham nabë, gebo la geving mesevök. ²⁵ Mehöti sën neraç gagek degwa ni lo, og rëk jak la degwa

ni geving rot. Gemehöti sën su nerak gagek degwa ni rë lo, og rëk kwa birekin teka sën nerak ni lo benama na verök yi.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Rak Nos Gahis Nebë Nekip Nebë Sënë

²⁶ Log nër bë, “Sën Anutu yi Nyëg anon jak lo, og yik nebë mehöti tetëhin nos gahis luk ya dob.

²⁷ Lom neggëp buk genekedi rak monbuk benedo yoh vu buk ngahi, log nos gahis lo kip berig geyi dugin degwa sën nos nerig rak lo. ²⁸ Gahis yö kip verup dob. Neru verup muginsën, lob tung ris rak genema ggol rak, lom mëm vuuk anon. ²⁹ Lok nelë bë anon lok beris nebung, lob mëm neko paggëpek beketöv anon in anon lok ggovek lo. Kë! Lob Anutu yi Nyëg anon nerak nebë sënë.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Rak Mastet Gahis (Mt 13:31-32; Lk 13:18-19)*

³⁰ Log nër ggökin yah bë, “Hil nanër nabë Anutu negin hil nebë va? Gehil nanër gagek peggirinsën jak yi nyëg nabë anon nerak nebë va? ³¹ Hil nanër nabë: Sën yi Nyëg anon jak lo, og yik nebë mastet* gahis sën hil nehehin lo. Mastet* gahis sënë og mahen teka rot genos gahis pin kesuu. ³² Lok nabë hil gehin, og nakip bejig böpata bekesuu jojeng pin, bemëm nema böp gol doḡ og soḡ sën denevëëng medeneya agi rëk nam dejegwi newisej doḡ nema gedjivin kuu. Kë! Lob Anutu yi Nyëg anon nerak nebë sënë!”

Yesu Nenër Gagek Peggirinsën (Mt 13:34-35)

³³ Yesu nenër vu sir lok gagek peggirinsën ngahi yoh vu sën bë dejak ni. ³⁴ Nenër yi gagek vu

mehönon pin loḵ gagek peggirinsën nebë sënë, rëḵ mëm losho yi hur maluh yô ya denedo tahsën, log netateḵin gagek sën pin rangah vu sir.

Yesu Nevong Mesang Ahë Yes Raḵ
(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵ Loḵ buk timu saga, lob nyëḡ luḵ ya, lob nër vu yi hur maluh nebë, “Hil ana ngaggee vahi sagu rë.”

³⁶ Yesu raḵ nedo yaḡ lo vorot, lom yi hur maluh derak ya ving medeya, gedevuu alam saga lo ya. Gelosho yaḡ vahi desepa sir medeya. ³⁷ Lob sang böpata nevë gengaggee nesis böp meneluk ya yaḡ ayo bevuuk loḵ, bevongin bë napup. ³⁸ GeYesu bë kwa raḵ ngadoheng dus ti meneggëp yiing ggëp yaḡ hus, loḵ mëm yi hur maluh deggee vu yi medenër vu bë, “Tatovaha! Su kwam nevo hil bë vongin hil malad nama rë?” ³⁹ Lom kedi raḵ pevis bepetupek raḵ sang los ngaggee bë, “Ggovek ya! Ahëm yes jak!” Lom sang ahë yes raḵ pevis gededun ma geneggëp. ⁴⁰ Lob mëm nër vu sir bë, “Ham newamin raḵ in-a? Maḵ su ham ayomin neyam timu vu sa rë?” ⁴¹ Lom kenuj ya rot gedenelok tepëḵ vu sir nebë, “Maḵ mehö sënë yi nebë va? Om sën sang los ngaggee denḡo aye-ë?”

5

Memö To Meya in Garasa Maluh Ti
(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

¹ Nebë saga, lom ya detok ya ngaggee nenga vahi, sën alam Garasa hir nyëḡ lo. ² Lob Yesu raḵ nedo yaḡ meya pesong ya roneḵ, lob mehöti kedi ggëp waak sën denebë mehönon seḵëj loḵ lo meluk to vu yi, lob memö nipaya nedo loḵ ayo. ³ Mehö

sënë ben loḵ neggëp waḵ ving mehönön sekëj gemehöti su yoh vu bë naduu yi ahon jaḵ sêng ma ngaa ti rë gema. ⁴ Gaḵ deneduu nema los vaha raḵ sêng wirek wirek, loḵ nevepül sêng in nema genekelugin sêng benepepöö in vaha, gemehöti su yoh vu bë gevong bemala yes jaḵ rë. ⁵ Nedo nyëg heljêng los kedü, log medo nengeeḵ buk los rangah genesis yi raḵ gelöng.

⁶ Mehö sën nahën nedo adingnë menelë Yesu, loḵ serög meyam petev neggëp loḵ Yesu vaha, ⁷ gengeeḵ bë, “Yesu, Anutu Vavunë nalu hong. Geyam in-a? Bë gwevong va vu sa? Sa ḵetag yöḵ vu hong niwëek neggëp Anutu mala nebë su gebasap sa!” ⁸ In Yesu nër vu memö sënë bë, “Memö nipaya-e! Gwevuu mehö sënë na gegweto gena!” ⁹ Lob mëm Yesu loḵ tepëḵ ya vu mehö sënë bë, “Arëm re?” Rëḵ bë, “Sarëg nebë Mehömehö in he ngahiseḵë.” ¹⁰ Lok mëm pasang neketag vu Yesu nebë Yesu su getii sir na gedegevuu nyëg sagi.

¹¹ Log böök yu ti vare deneruuk raḵ kedü sënë vewen, ¹² lom tum memö deketag vu yi bë, “Gwevong he mehe na gegwang na böök sagu ayoj.” ¹³ Lob yögekin bë yoh vu bë degegwang na, lom mëm memö nipaya sën devuu mehö lo ya geto deya degwang ya böök; lob böök saga sir 2,000, lob mëm deserög meya deluḵ nyëg vaha degwa ti meya devës ya ngaggee bengaggee rehöö sir pin bemalaj maya verök yi.

¹⁴ Lob alam sën denegin böök lo deveya meya denër ngaa sënë rangah vu alam pin sën denedo loḵ nyëg böp los mahen mahen lo ving. Lob alam saga deyah in bë degelë ngaa sën to meya lo. ¹⁵ Lob

deyah vu Yesu medelë mehö sën memö to deya in yi lo. Delë mehö sën Mehömehö gwang ya yi wirek lo vëh tob benedo nivesa gekwa nevo ngaa nivesa, loḵ tum deneggönengin sir rot. ¹⁶ Lob alam sën delë ngaa agi rak malaj lo, denetateḵin ngaa pin sën töḵ vu mehö los memö nipaya geböök lo pin vu sir ving. ¹⁷ Lom mëm alam pin deketag vu Yesu bë gevuu hir nyëḡ gena. ¹⁸ Lom Yesu nahën nerak yah yaḡ, log mehö sën memö to deya in yi lo ya ketag vu yi bë na geving yi. ¹⁹ Rëḵ Yesu vong yi yah genër vu yi bë, “Mu genah megena vu hong alam megena genanër ngaa böp sën Mehöböḡ vong vu hong los kwa pesivin hong lo rangah vu sir.” ²⁰ Lob yah meya medo nenër gageḵ sënë rangah vu alam ggëḡ nyëḡ sën denenër arë nebë Beggang-bu-nemadluho lo nebë Yesu vong ngaa böp sën sënë vu yi, lom tum alam pin avij netök.

Gageḵ Rak Yairus Nalu Avëh Luho Avëh Sën Bë Nema Rak Yesu Yi Tob
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

²¹ Yesu rak yaḡ meyah meya ngaggee vahi galam ngahiseḵë desupin sir meyam detetup yi loḵ ngaggee nenga. ²² Nahën nedo ngaggee böḡ nenga lob dub-supinsën-yi ala ti, arë nebë Yairus, to metök vu yi, lob petev meto neggëḡ loḵ vaha, ²³ log ketag niwëëḵ vu yi bë, “Sa naluḡ avëh dus rak in nadiiḵ. Om genam gwebë nemam jak yi in vesa doḵ bemedo.” ²⁴ Lom Yesu ya ving yi beluho deya, lob alam ngahiseḵë rot desepa luho medepeḵa rak yi medeya ving.

²⁵ Lob avëh ti niḵök medo neyam yoh vu ta nemadluho-bevideḵ-luu. ²⁶ Yi sënë neya vu dokta

ngahisekë in bë degevang benivesa jak, rëk ma gesu deyoh vu rë, geneko vanë rot. Baço sir rak yi monë los yi ngaa pin bemaya verök yi, rëk su nivesa nerak rë genikök neyam ata. ²⁷ Avëh sënë lo nengo Yesu bengö nebë nevang mehönnon benijvesa nerak, lob mëm sepa yi begwang ya alam ngahisekë sënë lo vuheng atov, beyam to nare Yesu demi gebë nema rak yi tob, in kwa nevo loğ ayo nebë, ²⁸ “Nabë sa gebë nemağ jak yi tob mu, og rëk sa nig kelök jak.” ²⁹ Kwa vo loğ ayo nebë sënë, gebë nema rak tob genengo loğ ayo nebë nikök tewii ya benivesa rak pevis. ³⁰ Lob Yesu ngo bë niwëek la to meya in yi, loğ pegginin yi pevis loğ alam sagi lo vuheng atov melök tepëk vu sir nebë, “Re bë nema rak sa tob-a?” ³¹ Rëk yi hur maluh denër yah vu yi bë, “Genelë bë alam ngahi sën denepeka rak hong rot, loğ gelök tepëk bë re bë nema rak hong in va?” ³² Rëk Yesu mala neko loğ menelë sir in bë jak mehöti sën vong nebë agi ni. ³³ Loğ avëh rak ngaa sën tök vu yi lo ni, om ggöneng menelëk, lom yam petev meneggëp loğ Yesu vaha genër yi gägek pin sënë rangah vu yi. ³⁴ Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Naluğ-e! Ayom yam timu vu sa, lob vong benim vesa rak, om gena los ayom sepëp genim rakşën sënë rëk nama na verök yi.

³⁵ Yesu nahën nevengwëng vu avëh sënë, log mehö la deko gägek ggëp dub ala Yairus yi beggang beyam denër vu dub ala sënë bë, “Nalum diik ya gwëbeng, om su gwëko Tatovaha mala seggi rë.” ³⁶ Loğ Yesu su bë nenga vu hir gägek rë, genër vu dub-supinsën-yi ala bë, “Su newam jak! Gağ ayom nam timu vu sa!” ³⁷ Lob nërin alam pin saga

bedenedo, geyik losho Pita geYakobus luho ari Jon, gavëh avö sën diik lo ama, medeya. ³⁸ Ya deto dub ala sënë yi beggang, lob mëm nelë bë alam ngahisekë denedo genengo bë denevong dedun böpata gedenesu medenesis sir rot. ³⁹ Nebë sënë rëk Yesu loḵ ya beggang ayo benër vu sir bë, “Ham nevong dedun böpata los ham nesu rot nebë sënë in va? Hurmahen sënë su diik rë, gaḵ neggëp ying mu!” ⁴⁰ Loḵ denöp raḵ yi, lom tii sir pin to deya dobnë gemëm losho hurmahen sënë ama lu ata, geyi hur maluh lööho sën deya ving yi lo, medeloḵ ya beggang ayo sën hur avëh diik meneggëp loḵ lo, ⁴¹ lob jom loḵ nema genër vu loḵ ayej bë, “*Talita kumi!*” (Degwa nebë, “Avëh mahen-e! Kwedi jak!”) ⁴² Lom mëm avëh mahen lo kedi raḵ pevis meneggee meneya, in yi ta nemadluho-bevidek-luu. Gemem sir pin kenuj ya rot in. ⁴³ Log Yesu vo ḵoo vu sir bë su dena denanër ngaa sënë rangah vu mehö la, genër ving bë degevong nos vu avëh mahen sënë.

6

Alam Nasaret Depelë Yesu (Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

¹ Ggovek log Yesu yah meya yi nyëg, lom yi hur maluh deya ving yi. ² Lob Buk-sewahsën-yi* lom luḵ ya dub-supinsën-yi menetahu alam. Sir ngahi denedo, lom denḡo aye bavij töḵ medenër vu sir nebë, “Mehö sënë neḵo gagek sënë vu tena? Maḵ re vong gagek los kwa sënë vu yi? Re loḵ vu yi om sën nevong ngaa böp böp nebë agi? ³ Sënëḵ yik Maria nalu, mehö sën nelev beggang lo? Gari lo sën Yakobus luho Yoses geYudas lu Simon agi

lo? Gavëhnö lo sën yik nahën denedo ving hil-ë lo?” Lom denelë yi paya. ⁴ Nebë sënë lob Yesu nër vu sir bë, “Alam vu nyëg pin deneko mehö-nenër-gägek-rangahsën arëj rak, gaq yö hir alam, gehir degwa, gesir sën losho beggang-bu timu lo, og ma!” ⁵ Lom Yesu su yoh vu bë gevong ngaa böp vu saga rë. Gaq yik nebë nema rak alam nijraksën ti ti mu benijvesa nerak. ⁶ Lob avi tök meranga nema in su denevong ving yi rë gema. Lom ya neko lok beggang-bu sën denedo dus rak lo metatekin Anutu yi gägek vu sir.

Yesu Vong Yi Hur Maluh Nemacluho-bevidek-luu Sën Deya Rak

(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

⁷ Lob supin yi hur maluh nemacluho-bevidek-luu sën lo genër vu sir bë dena jak. Nevong sir luu luu ya genër vu sir bë degetii memö nipaya lo geto dena. ⁸ Lob nër gägek vu sir ving bë denatohin atoheng mu gedena meris. Su degeko nos sepa, gevahek los monë gëp. ⁹ Gaq yik dejöp suu beröpröp ading timu gesu degeko ngwë sepa. ¹⁰ Log yik nër yah vu sir ggökin bë, “Bë mehöti geke ham luu luu sënë dok na yi beggang megegin ham, og ham naqöök dok beggang saga rot beham na jak. ¹¹ Rëk nabë beggang-bu ti su degegin ham los degengo ham gägek nivesa rë, og ham tetëhin kebus in vahamin, in dejak ni nabë devong paya, log ham gwevuu beggang ti saga na geham na jak. ¹² Lob mëm deya rak meya denër Anutu yi gägek sënë rangah vu mehönon bë degevuu hir ngaa nipaya na gedegerin sir nom vu Anutu.

¹³ Gedenetii memö ngahisekë to deneya, gedener-ikin wël* kele-oliv* rak mehönnon ngahisekë sën nij nerak lo ving, benijvesa nerak.

Mehö-neripek-alam Jon Diik Nebë Sënë

(Mt 14:1-12; Lk 3:19-20; 9:7-9)

¹⁴ Alam pin dengo Yesu bengö medenër ya meyoh vu alam pin, beMehö-los-bengö Herot* ngo ving bë nevang ngaa böp nebë sënë, lom alam vahi denenër bë yik sënëk Mehö-neripek-alam Jon sën diik lo rëk vesa loq yah, om sën nevang huk los niwëek nebë agi. ¹⁵ Rëk mu alam vahi denenër bë, “Mu mak Elia.” Galam vahi denenër bë, “Mu mehö-nenër-gägek-rangahsën ti nebë alam sën denenër gägek rangah wirek lo.” ¹⁶ Rëk mu Herot* nengo bengö nebë sënë lob nër bë, “Mu yik Jon sën sa ketöv kwa lo sën kedi rak yah.”

¹⁷ In wirek og Herot* yö vong mehö la ya de-jom Mehö-neripek-alam Jon ahon medetung loq ya karabus rak degwa nebë sënë: Herot* ggodek ari Pilip venë Herodias, betum neko netu venë, ¹⁸ lom Jon nër vu Herot* bë, “Gehodek arim avëh, sënë su yoh vu rë, gekweyëh horek!” ¹⁹ Lob Herodias ahë sengën vu Jon bebë ngis yi nadiik rëk ma, gaggata su neggëp rë, in Herot* neggönengin Jon. ²⁰ In nerak ni bë su nevang ngaa nipaya ti rë, gak yi mehö yohvu beyi vabuung, lom negin yi nivesa. Nengo Jon yi gägek lom kwa neya ngahi gayo maggin, rëk ahë neving pangsen bë gengö yi gägek rot.

²¹ Nebë sënë geHerodias yö medo mekwa nevo bë buk ti rë. Lob mëm buk ti, lob Herot* kwa vo yi buk sën ata ko yi wirek lo, lob nevang nos

böpata ti vu yi ggev losho yi alam sën denegin begö lo hir ggev, gevu alam böp böp vu distrik Galilea pin. ²² Medo denegga nos sënë geHerodias nalu avëh avö ti lo ya nelöo loḵ malaj, geHerot* losho yi vatëveḵ sën ahëj nivesa rot vu yi, lom Mehö-los-bengö Herot* nër vu bë, “Genanër ngaa ti sën ahëm neving rot lo rangah vu sa, lob sëḵ bo nöḵ vu hong.” ²³ Lom tato nema ya vavunë genër yönnon rot bë, “Ngaa ti sën genanër vu sa lo, og yiḵ sëḵ bo noh vu nöḵ vu hong. Gaḵ bë genanër sa ngaa pin sënë vewen, og sa su rëḵ gulin rë.”

²⁴ Lob avëh avö to meyah dobnë beya meloḵ tepëḵ vu ata bë, “Senah mena nanër va?” Rëḵ bë, “Mehö-neripek-alam Jon yu!” ²⁵ Lom pevis meloḵ yah humeḵ ayo menewa newa meneya vu mehö-los-bengö menër vu yi bë, “Sa bë gwevong Mehö-neripek-alam Jon yu vu sa! Gwetung doḵ medo gabum ti megebo vu sa pevis.” ²⁶ Lob mehö-los-bengö ayo maggin rot, rëḵ ggöneng vu gageḵ sën nër rangah vu avëh lo, lob su bë rëḵ keyëh gageḵ rë in nër yönnon getato nema ya vavunë, beyi alam vatëveḵ pin denngo. ²⁷ Lom pevis mevong alam-begö-yi ti ya in Jon yu loḵ ḵarabus ayo. Lob ketöv Jon kwa, ²⁸ betung loḵ gabum ti, beḵo yom vu avëh avö sënë lo, loḵ mëm ḵo meyah vo vu ata.

²⁹ Ggovek saga lob Jon yi hur maluh denngo bengö bë desis yi mediik, lob ya deḵo meya debë loḵ waak heljëng yi ti.

*Yesu Vet Alam 5,000
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13)*

³⁰ Lob sinarë sën Yesu vong sir ya lo yom deverup vu yi, bedenër huk sën denevong lo los

gagak pin sën denenër vu alam lo vu yi. ³¹ Galam ngahisekë deneyah gedeneyom vu sir besu deyoh vu bë dega nos rë, lom Yesu nër vu yi hur maluh lo bë, “Ham nam hil ngo ana medo nyëg-yumeris tahsën geham sewah teka rë!”

³² Lom mëm sir yö anon derak ya yag medeya nyëg-yumeris tahsën ti. ³³ Rëk alam ngahi delë bë deneya rak, lob derak nyëg sën bë dena lo ni, lob alam vu nyëg böp pin saga deneserög medeneyoh ronek medenemugin meya denegin Yesu losho yi hur maluh vu ngaggee böp nenga vahi sagu.

³⁴ Yesu pesong ya ronek lok lë bë sir ngahisekë, lob kwa vongin sir rot, in sir nebë sipsip sën alaj main sir, lom mëm tatekin gagak ngahisekë vu sir rot, ³⁵ besehuk luk, lom yi hur maluh ya denër vu yi bë, “Sënëk nyëg-yumeris tahsën sënë genyëg ggovek ya, ³⁶ om gwevong sir medenah medena beggang-bu ti ti sën neggëp dus agi medebago hir nos.” ³⁷ Lok nër yah vu sir bë, “Mu ham ngo gwevong nos vu sir!” Lok delok tepëk yah vu bë, “Gemonë K200 tena in he na bago brët noh vu sir medega?” ³⁸ Lom mëm lok tepëk vu sir bë, “Ham brët va la neggëp-a? Ham nah gwelë rë!” Lob yah delë beyom denër vu bë, “Brët nemadvahi, gegël luu!”

³⁹ Nebë saga, lob mëm nër vu alam pin bë, “Ham gweto medo yu ti ti jak pahup sën nimewis aga, beham medo rë!” ⁴⁰ Lob to denedo yu yu rak neggëp alam mehödahis nemadvahi vahi, gerak neggëp alam mehödahis löö löö. ⁴¹ Ggovek ya, lob mëm nejom brët nemadvahi saga gegël luu lo rak, bemëm varah mala rak yagek gejom rak in los ahë nivesa ya vu Anutu, log mëm dego brët bevo vu

yi hur maluh bemëm ya devo ggelek yoh vu alam pin. Lob heğ gël mevo yoh vu sir pin nebë saga ving. ⁴² Lom degga beyoh vu sir pin bahëj pup ya. ⁴³ Degga ggovek, log desupin brët los gël sën nedo lo loğ sap nemadluho-bevidek-luu bepup ya. ⁴⁴ Log alam sën degga nos lo, sir maluh 5,000.

Yesu Vare Neggök Ngaggee Vavunë
(Mt 14:22-33; Jn 6:15-21)

⁴⁵ Ggovek ya log Yesu vong yi hur maluh bë dejak na yağ medenamugin medena ngaggee vahi medena Betsaida, geyik medo megevong alam pin sën deketëkin medena rë. ⁴⁶ Lob vong sir ya, log ya los kedu in bë najom jak. ⁴⁷ Nebë saga lob sehuk luk geyag to meya ngaggee vuheng atov geYesu yö ti nahën nedo kedu. ⁴⁸ Lok nelë bë denevimengin yağ rot in sang neruuk sir los yağ yom. Lok nyëg neggovek in bë geheng, lob Yesu vare neya rak ngaggee vavunë beya meto vu sir bevong in bë kesuu sir gena. ⁴⁹ Rëk delë bë vare neya rak ngaggee vavunë meneya, lob dekuung bë alam-diiksën kenuj ti, lom dengeek. ⁵⁰ In sir pin delë medeggönengin yi medelëk rot, rëk Yesu vengwëng ya vu sir pevis bë, “Ham su newamin jak! Yik sa sënë, om ham su göneng!” ⁵¹ Lom rak ya yağ ving sir, log sang maya avuti, lom tum avij netök mederanga nemaj ⁵² in su kwaj nevo brët sën vet alam rak lo rë gema. In nahën gesu kwaj tök rak degwa rë.

Yesu Nevong Alam Genesaret La Menij Vesa Rak*
(Mt 14:34-36)

⁵³ Lob derak yağ medetök ya Genesaret*, lom mēm deseyu yağ ahon ya ngaggee nenga menedo. ⁵⁴ Log depesōng mederak ya ronek, lom alam vu nyëg sagi delë Yesu mederak ni pevis. ⁵⁵ Lom mēm deneserög medeneyoh vu nyëg saga pin medenevaku alam nijraksën loḵ hir kanyë medeneya nyëg sën denengo bë Yesu ya meto nedo lo. ⁵⁶ Vu beggang yu böp geyu mahen geyoh vu nyëg sën Yesu neyoh lo pin, og denebë alam nijraksën ya deneggëp telig, log deneketag vu yi bë yoh vu bë degebë nemaj jak yi röpröp ading nenga mu. Lom alam pin sënë sën denebë nemaj rak yi tob lo, og nijvesa nerak.

7

Alam Hib Wirek Hir Gagek Mugeng (Mt 15:1-9)

¹ Parisai* galam-horek-yi la vu Yerusalem desupin sir medeya vu Yesu. ² Lob delë bë yi hur maluh vahi denegga nos los nemaj nipaya-sënë nebë su deneripek nemaj yoh vu alam Yuda hir horek mugin rë gema. ³ Denër nebë sënë in Parisai* ving alam Yuda pin denesepa loḵ alam hib wirek hir gagek sën nebë: Su dejipek nemaj namugin rë, og su rëḵ dega nos. ⁴ Gengaa pin sën debago vu maket lo, og deneripek rë, loḵ mēm denegga. Gemedo denesepa alam hib wirek hir gagek mugeng ngahisekë nebë sënë ving, bedeneripek kap gegabum gedëg aën los ngaa pin. ⁵ Denevong nebë sënë, om sën Parisai* losho alam-horek-yi deloḵ tepëḵ vu Yesu bë, “Hong hur maluh dekeyëh horek medenegga nos los nemaj

nipaya gesu denesepa loḵ alam hib wirek hir gagek rê in va?” ⁶ Lob nêr yah vu sir bê, “Mehö-nenêr-gagek-rangahsên Yesaya nêr valeḵ ham yönon bê ham ayomin luu. Kevu wirek meneggêp nebê sênê:

‘Alam sênê deneko sarêg raḵ rak avij meris mu, gaḵ ayoj nilêlin sa.

⁷ Yö denenêr mehönon hir horek mu, log denenêr nebê “Anutu yi gagek sênê!”

Log deneko sarêg raḵ meris mu.’

⁸ Ham lëein Anutu yi horek ya, geham nejom mehönon hir gagek mugeng ahon.”

⁹ Loḵ nêr vu sir ggökin bê, “O yönon! Maḵ ham mehönon los kwamin, om sên ham neruu demimin vu Anutu yi horek geham ngo nesepa loḵ alam hib wirek hir gagek-ê? ¹⁰ In Moses nêr wirek meneggêp bê, ‘Gegurek amam lu atam babuj!’ genêr ving bê, ‘Bê mehöti nanêr gagek nipaya jaḵ ama ma ata, og ham tengwa yi menadiik.’ ¹¹ Loḵ ham nenêr bê, ‘Bê mehöti yi monê lu ngaa neggêp in bê doḵ vu ama ma ata jaḵ, rêḵ mu nanêr vu luho nabê, “Sa bê doḵ vu meluu megevong sa ngaa sênê nöḵ vu meluu, rêḵ mu rêḵ nama in sehoin raḵ ggovek netu Korban (sênê nêr bê tu Anutu yi seriveng).” ’ ¹² Nenêr nebê saga, lob ham nevo veyovin bê, ‘Yiḵ ggovek, su doḵ vu ama lu ata!’ ¹³ Lob sênê og ham nekweyêh Anutu yi horek meham nenêr bê ngaa meris, geham nesepa loḵ alam hib wirek hen hir gagek menenêr bê ngaa anon. Beham netahu nalumin lo loḵ ving. Geham nevong ngaa ngahiseḵê nebê sênê.”

*Ngaa Sën Nevong Mehönon Menij Paya Nerak
(Mt 15:10-20)*

¹⁴ Ggovek, loḵ supin alam ggök yahin menër vu sir bë, “Ham pin gwengo sa gägek bejaḵ ni venuh!
¹⁵ Ngaa pin sën hil naha lo su yoh vu bë duk na mehöti ayo megevong benipaya jaḵ rë. Gaḵ mu ngaa sën nedo loḵ ayo merak neverup avi lo mu sën nevong benipaya nerak. ¹⁶ [Bë mehöti nenga neggëp og gengo mekwa bo rë!]”

¹⁷ Nër gägek sënë ggovek, log vuu alam saga gerak ya beggang, loḵ mëm yi hur maluh ya deloḵ tepëḵ vu yi in gägek peggirinsën sënë. ¹⁸ Lob loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Ma ham nahën geham su nerak ni rë? Maḵ ham su rak ni bë ngaa pin sën hil naha meneloḵ ya hil ayod lo, og su yoh vu bë gevong mehöti benipaya jaḵ rë? ¹⁹ In ngaa nebë sënë su negwang ya mehönon ayoj rë, gaḵ neluḵ ya ahëj kevus mu, loḵ tum to neluḵ ya asoreng.” Yesu nër vu hil loḵ gägek sënë nebë nos los reggu aggagga pin og nivesa. ²⁰ Log mëm nër vu sir bë, “Ngaa sën nedo loḵ mehönon ayoj meneverup avij lo, sën nevong bemehönon nij paya nerak. ²¹ In ngaa sën neggëp loḵ mehönon ayoj merak neverup avij lo nebë sënë: Kwaj nevo ngaa nipaya, denevong baggëb, deneggodeḵ ngaa, denesis mehönon medenediik, ²² deneggodeḵ mehö ngwë venëj ma reggaj, malaj anonin mehö ngwë yi ngaa, denevong ngaa nipaya aggagga, denetuhin mehö ngwë, kwaj nevo ngaa nipaya yoh vu buk pin netu hir ngaanon, ahëj sengën, denenër gägek pelësën rak mehönon, deneko sir rak, denevong jeggjin jeggjin. ²³ Ngaa nipaya pin sënë

loḵ neggëp mehönön ayoj, besën raḵ neverup avij menevong benij paya nerak.”

Ponisia Avëh Ti Vong Ving Yesu

(Mt 15:21-28)

²⁴ Lob Yesu kedi raḵ loḵ saga meya Ture los Sidon hir nyëg, beya nedo loḵ beggang ti. Vongin bë bun yi, rëḵ ma gesu yoh vu bë dah bengö vun rë. ²⁵ Loḵ avëh ti vu sagu ngo bë Yesu nedo, lom ya vu yi pevis. In memö nipaya ti gwang ya nalu avëh ayo menevong yi, lom ya pevis mepetev meneggëp loḵ Yesu vaha. ²⁶ Avëh sënë og avëh yu ngwë, ata Grik avëh beḵo yi vu Ponisia vu distrik Suria benedo, lob ya ketag vu Yesu bë getii memö geto mena in nalu.

²⁷ Lob Yesu nër raḵ gägek peggirinsën yah vu yi bë, “Hil abet hurmahen namugin rë, in su yoh vu bë hil gako hurmahen hir nos vër megetë na vu anöö rë!”

²⁸ Loḵ avëh sepa loḵ yi gägek menër yah vu yi nebë, “Ëë-ë, Mehöböp yönon! Gaḵ mëm hurmahen hir nos sën denegga gemetes to neluḵ ya reek len lo, og mëm anöö yam denepatu medenegga.”

²⁹ Lom mëm Yesu nër yah vu yi bë, “Genër gägek los kwam saga, om genah megena böm in memö nipaya vuu nalum geto meya gwëbeng!” ³⁰ Lom yah meya ben genalu raḵ neggëp kanyë gememö to meya verök yi yoh vu sën Yesu nër lo.

Yesu Vong Bemehö Nenga Mir Gekwa Ngengölung Ti Nivesa Raḵ

³¹ Lob Yesu vu Ture hir nyëg meyoh ya Sidon meneya ngaggee böp Galilea nenga meya neḵo

loḵ nyëḡ sën denenër arë nebë Beggang-bu-nemadluho lo hir dob. ³² Lob deḵo mehōti nenga mir gekwa ngengöleng bedeya vu yi medeketag bë gebë nema jaḵ yi. ³³ Mehōnon ngahiseḵë denedo saga, lom li yi meya nenga tahsën, loḵ mëm gelu nema deggis loḵ ya mehō lo nenga len, log pesuv nyë ḵos metung rak daggen. ³⁴ Yesu mala ya yaḡek gerov saheng in kwa pesivin mehō sënë lo, log nër vu bë, “*Epata!*” (Degwa nebë “Nengam natōḵ!”). ³⁵ Lom nenga tōḵ mengo ḡaḡek gedaggen neggee menevengwëng nivesa. ³⁶ Lob mëm Yesu vo koo vu sir pin saga bë su dena denanër ḡaḡek sënë rangah vu mehō la. Yesu vo ḵoo vu sir niwëëḵ, rëḵ ma gedekeyëh aye genij wëëḵ beya denër rangah. ³⁷ Alam dengo lob kenuj ya rot medenër bë, “Mehō sënë nevong ngaa pin nivesa. Om sën nevong balam nengaj mirsën denengo ḡaḡek, genevong balam kwaj ngengöleng denevengwëng nivesa.”

8

Yesu Vet Alam 4,000 (Mt 15:32-39)

¹ Loḵ buk saga alam ngahiseḵë desupin sir ya vu yi ggökin benos main sir, lom supin yi hur maluh menër vu sir bë, ² “Sa kwaḡ nevongin alam sënë in hil nado buk löö genos main sir. ³ Sir vahi deyam vu nyëḡ ading, om nabë sa gevong sir medenah bej los ahëj meyip, og rëḵ nök denadiiḵ aggatata.” ⁴ Lom yi hur maluh deloḵ tepëḵ yah vu yi bë, “Hil nado nyëḡ-yumeris tahsën sënë, om hil rëḵ ḡaḵo nos vu tena in hil abet mehōnon sënë jaḵ-a?” ⁵ Lob Yesu loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Ham ḵo brët va

la?” Loḵ denër yah vu yi bē, “Nemadvahi-bevidek-luu!”

⁶ Lom mēm nēr vu mehōnon pin beto denedo dob, log ḵo brēt nemadvahi-bevidek-luu sēnē raḵ gejom raḵ in los kwa vesa ya vu Anutu, log debu bevo vu yi hur maluh in bē debo gelek noh vu alam pin, lom mēm devo ggelek yoh vu sir. ⁷ Gegël mahen luu neggëp ving, lob nejom raḵ yah vu Anutu los kwa vesa in, genër vu yi hur maluh bē debo gelek noh vu alam pin geving. ⁸ Lob degga meyoh vu sir pin beggovek ya, log vahi nedo bedesupin loḵ jebeng nemadvahi-bevidek-luu mepup. ⁹ Log alam sēn degga nos lo, sir yoh vu 4,000. Log mēm Yesu vong sir ya, ¹⁰ log pevis belosho yi hur maluh derak ya yaḡ ti medeya nyëḡ Dalmanuta.

Parisai Deseggi Yesu Yi Huk Niwëëk
(Mt 16:1-4; Lk 12:54-56)*

¹¹ Lob Parisai* la kwaj nevo bē depelë Yesu, lom ya deto vu bedeseggi yi bē, “Gwevong ngaa böp yaḡek yi ti in he galë nabë Anutu vong hong yam!” ¹² Lob Yesu ayo maggin berov saheng genër vu sir bē, “Ham sēn ham nedo dob-ë, ham vongin bē sa gevong ngaa böp in bē tato nabë Anutu vong sa meseyam in va? Rëḵ mu sa nanër vu ham yōnon nabë sesu rëḵ gevong ngaa böp ti beham gwelë rë, gaḵ rëḵ nama!” ¹³ Lob vuu sir gerak yah nedo yaḡ ggökin meyah meya ngaggee vahi.

Degegin Sir In Parisai Losho Herot* Hir Gagek
(Mt 16:5-12)*

¹⁴ Yi hur maluh kwaj virekin nos gesu deḵo la sepa rë, geyiḵ brēt perurek timu raḵ nedo yaḡ.

15 Lob Yesu nër vu sir loḵ gagek peḡgirinsën bē, “Arë! Ham gwegin ham vu Parisai* hir yiist*, gevu Herot* yiyi geving.” 16 Lom kwaj nevo yi gagek medenesap sir raḵ medenër vu sir bē, “Hil su haḵo brët la sepa rē, om sën maḵ nenër aga!” 17 Loḵ Yesu raḵ ni, lom nër vu sir bē, “Nebē va sën ham nesap ham raḵ bē ham su ḵo brët la sepa rē-ë? Maḵ ham duḡin degwa? Ma maḵ ham ayomin yō nahën niwëëk-a? 18 Ham malamin negḡep rēḵ ham su nelē rē? Geham nengamin negḡep rēḵ ham su nengo rē? Ma ham su kwamin nevo 19 sën sa debu brët nemadvahi vu alam 5,000 geham supin vahi loḵ ya sap va la mepup lo rē?” Rēḵ denër yah vu bē, “Nemadluho-bevidek-luu!” 20 Rēḵ bē, “Log sën sa deḡo brët nemadvahi-bevidek-luu vu alam 4,000 lo, og ham supin vahi loḵ ya jebeng va la mepup-a?” Loḵ denër bē, “Nemadvahi-bevidek-luu!” 21 Loḵ tum loḵ tepëḵ bē, “Rēḵ ham ngo nahën geham su raḵ degwa ni rē?”

Yesu Vong Bemehö Los Mala Ḷenod Ti Vu Betsaida Nivesa Raḵ

22 Loḵ tum yah deverup Betsaida, lob alam la deli mehö mala Ḷenod ti yam vu Yesu bedeketaḡ vu yi bē gebē nema jaḵ yi. 23 Lob Yesu jom loḵ nema geli yi meluho deya beggang telig nenga, loḵ mēm pesuv nyë ḵos loḵ ya mala ḡahis gebē nema raḵ yi, log loḵ tepëḵ vu nebē, “Gëlē ngaa la?” 24 Lob vër mala raḵ menër bē, “Sa nehalē mehōnon, rēḵ mu sa halē ahēj ḵenu nebē ḵele, rēḵ mēm vare deneggee medeneya!” 25 Lob mēm Yesu bē nema raḵ yah mala ḡahis ḡḡökin, lob mēm mehö lo mala tum niwëëk menelē nyëḡ, bemala nivesa

raḵ genelë ngaa pin neggëp rangah. ²⁶ Lob nër vu mehö sënë bë, “Su gedok nah beggang-bu ti sënë pehi gökin bedegelë hong!” Log vong yi yah ben.

Pita Nër Yesu Arë Rangah
(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷ Log Yesu losho yi hur maluh ya medo deneko loḵ beggang-bu ti ti sën neggëp dus raḵ Sisarea vu distrik Pilipi lo. Nahën deneyök aggata log loḵ tepëḵ vu yi hur maluh bë, “Alam denenër sa bë sa re?” ²⁸ Loḵ denër yah vu yi bë, “Alam vahi denenër bë Mehö-neripek-alam Jon hong, gevahi denenër bë hong Elia, gevahi denenër bë hong mehö-nenër-gagek-rangahsën wirek hen ti!” ²⁹ Loḵ yik loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Log hameḵ? Ham nenër bë sa re?” Loḵ Pita nër yah vu yi bë, “Hong Kerisi*. Mehö sën Anutu ggooin raḵ in bë geḵo he nah lo.” ³⁰ Lob vo kooïn niwëëḵ vu sir bë, “Om ham su na nanër sa nabë sënë vu mehöti!”

Yesu Nër Rangah Bë Rëḵ Nadiik Nabë Sënë
(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹ Lob mëm nër ngaa sën rëḵ natök vu yi lo rangah vu sir bë alam böp böp galam-deneko-seriveng hir ggev rëḵ debo vanë vu Mehönon Nalu rot, galam-horek-yi rëḵ degeruu demij vu yi, lob dengis yi menadiik gebuk natu löö loḵ kedi jaḵ nah gökin. ³² Nenër vu sir nebë sënë, lob Pita li yi meya nenga mevong gagek raḵ yi bë, “Su genanër gagek nabë sënë!” ³³ Loḵ Yesu peggirin melë yi hur maluh pin, genër Pita bë, “Hong Satan! Gwevu sa gegena! In su kwam töḵ raḵ Anutu kwa rë, gaḵ mu kwam nevo ngaa nebë sën mehönon yö kwaj nevo lo.”

³⁴ Lob supin alam yu böpata saga deyam ving yi hur maluh benër vu sir bë, “Mehöti bë natu sa hur, og kwa birekin yi gekeerë yi kelepeko* metamuin sa. ³⁵ Mehöti bë kwa bo yi begegin nivesa, og rëk anon mala nama, gaḵ mehöti bë kwa birek in yi benadiik in sa los Bengö Nivesa, og rëk medo mala-tumsën. ³⁶ Gaḵ nabë mehöti yö geḵo yi jaḵ in ngaa dob yi pin bemedo loḵ nadiik, og yi ngaa sënë rëk doḵ vu yi nabë va? ³⁷ Ma mehönon rëk debago Anutu jaḵ va in gevong bedemedo malaj-tumsën-a? Ma! ³⁸ Alam sën denedo dob agi sir mehönon nij paya los deneruu demij vu Anutu, om nabë sir ti ninamum in sa los sa gagek vu dob sënë, og vu Buk-tamusën sën Mehönon Nalu nom los Ama yö niwëëk geyi vunek vunek yaḵek yi geyi angër vabuung lo, og rëk ninamum in mehö saga doḵ nah.”

9

¹ Lob Yesu nër vu sir ving bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Ham sën nare agi vahi su rëk denadiik rë, gaḵ rëk nahën demedo medegelë gAnutu yi nyëg anon jaḵ los niwëëk.”

*Yesu Navi Agga Ngwë Raḵ
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)*

² Nahub gebuk nemadvahi-bevidek-ti ya ggovek rë, loḵ Yesu ḵo Pita lööho Yakobus lu Jon beli lööho belosho deya kedu ading ti beyö ya denedo. Lob Yesu nare loḵ lööho malaj, lom lööho delë genavi agga ngwë raḵ, ³ geyi tob veroo meris genepelibin, mehöti su yoh vu bë jipek tob ti meveroo jaḵ nabë sënë rë. ⁴ Lob delë Elia luho Moses yam denare ving yi gelööho denevengwëng. ⁵ Lom Pita nër vu

Yesu bë, “Sa alag-e! He nado mehalë ngaa sënë om mëm nivesa rot, om he dev numeng löö, ti vu hong, gengwë vu Moses ga, ngwë vu Elia.” ⁶ Lööho deneggöneng in sir rot, om sën Pita vengwëng pevis benër nebë saga gesu kwa vo nivesa rë. ⁷ Loḵ pevis bebeggob ti yam ggërin sir, log aye ti yam loḵ beggob lo ayo bë, “Sa nalug yik sënë sën sahëg neving yi lo, om ham gwebë nengamin vu yi.” ⁸ Nebë saga loḵ pevis belööho malaj neḵo loḵ nyëg rëḵ su delë mehöti rë. Gaḵ Yesu perurek timu yö nare ving sir.

⁹ Lob nahën deneluk medeneyam vu kedu genër niwëek vu lööho bë su denanër ngaa sën delë lo rangah. Gaḵ yö gëp rot bemëm Mehönon Nalu kedi jaḵ nah vu bedub rë, loḵ mëm. ¹⁰ Lom devong yoh vu yi gagek sënë, loḵ yö yom medo denesap sir rak medenër bë, “Kedi jaḵ nah vu bedub sën nabë va?” ¹¹ Lom deloḵ tepëḵ vu yi bë, “Rëḵ nebë va sën alam-horek-yi denër bë Elia namugin menom dob-ë?” ¹² Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Yönon, Elia namugin menom in gero ngaa pin nah. Loḵ maḵ gagek va ti sënë sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë mehönon rëḵ debo vanë vu Mehönon Nalu bedegeruu demij vu yi-ë? ¹³ Om mëm sa nanër vu ham nabë Elia yom ggovek, rëḵ mehönon devong ngaa nipaya vu yi yoh vu yö kwaj, nebë sën dekevu wirek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo.”

*Yesu Vong Memö To Meya In Hurmahen Ti
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43)*

¹⁴ Lob yah deto vu yi hur maluh vahi lo, lob delë gemehönon ngahiseḵë ya detetup sir, gelosho alam-horek-yi denemehoo sir. ¹⁵ Ya meto detoḵ

vu sir, lob alam pin delë Yesu bedelëk in yi, lom pevis medeserög medeya vu yi in bë denajom nema. ¹⁶ Lob lok tepëk vu sir bë, “Ham hök ham in gägek re?” ¹⁷ Lok sir ti aye rak menër yah vu bë, “Tatovaha! Sa haço nalug ti sën yam vu hong in memö kwa ngengöleng ti gwang ya ayo, lom su nevengwëng rë. ¹⁸ Lok buk sën memö negwang ya yi, og nepengah yi rak dob, log nyë katak netung genevu nengitek geni neköpek, om sën sa haço meyam. Sa ketag vu hong hur maluh sënë bë degetii memö geto mena in, rëk ma gesu deyoh vu rë.”

¹⁹ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “O ham mehönon sën nedo dob-ë! Ham su nevong ving sa rë! Om mak sëk medo geving ham buk va la geving-a? Gesëk medo kerë ham maggin noh vu kwev va la geving-a? Om maam ham gweko hurmahen nam vu sa rë!” ²⁰ Lob deko maluh mahen sënë ya vu yi, lob memö nelë Yesu, lob pevis mevong behurmahen vës meto nesap nyëg meggëp neyon yi genyë katak netung.

²¹ Lok Yesu lok tepëk vu ama bë, “Ngaa sënë tök vu yi nangërek-a?” Rëk bë, “Yö nahën nikök lob vong, genevong menesepa lok rot. ²² Nevesi yi rak nengwah los netë yi luk ya bël beron ngahisekë bebë nadiik. Rëk mëm nabë geyoh vu, og mëm kwam paya in aluu megedok vu.” ²³ Lok Yesu nër yah vu yi bë, “Mu nabë ngo geyoh vu, og mëm! In alam sën ayoj neya timu vu Anutu lo, og deyoh vu bë degevong ngaa pin.” ²⁴ Lob ama pevis besu bë, “Yik sayog neyök vu hong mahen teka mu, rëk mu nabë mëm gedok vu sa, og sëk ayog nök timu vu hong pangsen.” ²⁵ Yesu lë bë

alam ngahisekë desupin sir ya vu yi rot, lom pevis menër memö nipaya sën lo bë, “Hong memö kwam ngengöleng los malam kenod! Sa nanër vu hong nabë: Gwevuu hurmahen sënë gegweto gena, gesu gedok nah gökin!” ²⁶ Lob memö ngeek gesesö yi rot lok hurmahen, log mëm to meya gehurmahen niköpek meneggëp nebë heljëng, lom alam ngahisekë denër bë, “Diik ya verök yi!” ²⁷ Rëk Yesu jom lok nema beko yi rak gemëm kedi rak.

²⁸ Log Yesu rak yah beggang belosho yi hur maluh yö denedo, lob delok tepëk vu yi bë, “Nebë va sën he su ayoh vu bë getii memö sënë geto mena rë-ë?” ²⁹ Lok nër yah vu sir bë, “Su aggata ngwë neggëp in bë hil getii memö nabë sënë geto dena rë, gaḁ hil najom jaḁ mu og mëm!”

*Yesu Nër Ggökin Bë Rëk Nadiik Nabë Sënë
(Mt 17:22-23; Lk 9:43-45)*

³⁰ Ggovek gedekedi vu nyëḁ saga bedeya rak meya deneko lok distrik Galilea, lom vun yi in bë alam su dejak nyëḁ sën nedo lok lo ni. ³¹ In netatekin gagek vu yi hur maluh benenër vu sir bë, “Rëk degetung Mehönon Nalu dok na mehönon nemaj, log dengis yi menadiik. Dengis yi menadiik govek gebuk löö jaḁ, lok mëm kedi jaḁ nah gökin.” ³² Lob sir duḁin gagek sënë rëk deneggöneng gesu denelok tepëk in vu yi rë.

*Delok Tepëk Bë Re Rëk Natu Ggev-a?
(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)*

³³ Lob yah deverup Kapernaum medelok ya beggang ayo ggovek, lok mëm lok tepëk vu yi hur maluh lo bë, “Sën hil nahën netetuu aggata menayam lo, log ham nevengwëng rak va?” ³⁴ Lok

ayej ma rot in gagek sën denesap sir rak lo. In denenër bë sir ti tena maq yi böp kesuu sir vahi. ³⁵ Loq to nedo gesupin sir nemadluho-bevidek-luu lo yam benër vu sir bë, “Bë ham ti gevongin nabë natu ham mehö böp ti begegin ham, og mehö saga dahun yi benah natu mehö meris bedok vu alam pin loq mëm.” ³⁶ Lob ko hurmahen ti bevarah yi loq sir vuheng atov gelah nema loq yi genër vu sir bë, ³⁷ “Nabë mehöti kwa bo sa begevong nivesa vu hurmahen nabë ti sënë, og sënëk vong vu sa; log bë mehöti gevong nivesa vu sa, og su vong vu sa mu rë, gaq vong vu Mehö sën vong sa meseyam lo ving.”

Mehöti Sën Su Nelë Hil Paya Rë Lo, Og Nelok Vu Hil

(Lk 9:49-50)

³⁸ Lob Jon nër vu Yesu bë, “Tatovaha! He halë mehöti genenër arëm los niwëek benetii memö to deneya, loq he nërin yi, in hil los su nesepa hil rë!” ³⁹ Loq Yesu nër yah vu yi bë, “Ham su nanërin yi rë! Gaq bë mehöti gevong ngaa böp jak sarëg, og maq su rëk nanër gagek nipaya jak sa rë. ⁴⁰ In mehöti sën su nelë hil paya rë lo, og nelok vu hil. ⁴¹ Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë mehöti bo bël kul beham nanum, in Kerisi-yi-alam ham, og sënë su rëk gevong vu ham nyëmasën rë.”

Ngaa Pelëpinsën Neli Mehönon Ya Paya

(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)

⁴² Log Yesu nër ving bë, “Nabë mehöti tahu sa alam sën ayoj neyam vu sa mahen teka mu lo ti begevong ngaa nipaya, og rëk geqo nyëvewen böpata rot vu tamusën. Gaq nabë deseyu gelöng

böpata dok kwa namugin bedegeté duk na loo vuheng bemala nama na, og mēm nivesa in su kepē mehōnon la. ⁴³ Log nabē nemam gevong bengaa nipaya kepē hong, og maam kwetōv na, geyik gemedo jak nemam vahi ti in gena gemedo malam-tumsēn gēp Anutu yi Nyëg. Gak nabē gemedo los nemam vahi vahi, og rëk degetē hong dok na Nyëg Nipaya sēn nengwah medo mega hong gesu rëk nakul rē lo.

⁴⁴ [Nyëg Nipaya sēnē, og melē medo mega sir noh
vu buk pin gesu rëk denadiik rē,
genengwah su rëk nakul rē.]

⁴⁵ Log nabē vaham geli hong na begwevong ngaa nipaya, og maam kwetōv na, geyik gemedo los vaham vahi ti in gena gemedo malam-tumsēn gēp Anutu yi Nyëg. Gak nabē gemedo los vaham vahi vahi, og rëk degetē hong dok na Nyëg Nipaya sēn nengwah medo mega hong lo.

⁴⁶ [Nyëg Nipaya sēnē, og melē medo mega sir noh
vu buk pin gesu rëk denadiik rē,
genengwah su rëk nakul rē.]

⁴⁷ Log nabē malam gevong bengaa nipaya kepē hong, og maam geselupek vēr megwetē na, geyik gemedo los malam vahi ti in gena gemedo malam-tumsēn gēp Anutu yi Nyëg. Gak nabē gemedo los malam vahi vahi, og rëk degetē hong dok na Nyëg Nipaya sēn nengwah medo mega hong lo. ⁴⁸ Vu nyëg sēnē, og

‘melē medo mega sir noh vu buk pin gesu rëk
denadiik rē,
genengwah su rëk nakul rē.’

⁴⁹ Rëk debo vanē vu mehōnon pin nabē sēn alam Yuda denekevu mamireng rak sipsip gedenevesi

netu seriveng vu Anutu lo. ⁵⁰ Mamireng og ngaa nivesa, rëk mu nabë mamireng nimök jak, og hil rëk gevong benengën jak nah nabë va? Ngaa niröp gëp dok ham ayomin nabë mamireng, log ham medo los gagek-mala-yes.”

10

*Yesu Nër Gagek Raq Sën Avëh Los Maluh Den-
evepul Sir*

(Mt 19:1-12; Lk 16:18)

¹ Yesu kedi vu saga beyah vasek bël Yordan geya distrik Yudea, lob alam ngahisekë desupin sir medeya vu yi ggökin, loq netatekin gagek vu sir ggökin nebë sën yö medo nevong yoh vu buk lo.

² Lob Parisai* la deverup in bë deseggi yi, lom delok tepëk vu yi bë, “Hil horek nër bë yoh vu bë mehöti nidëlin venë ma ma?” ³ Loq Yesu loq tepëk yah vu sir bë, “Moses vo horek vu ham nebë va?”

⁴ Lom denër bë, “Moses nër bë yoh vu bë mehöti kevu kapiya-vepulsën-yi ti nabë ‘Su sa venëg hong rë!’, log mëm juuk venë na.” ⁵ Loq Yesu nër vu sir bë, “Ham ayomin niwëek, om sën Moses vo horek ti sën vu ham.

⁶ Gaq Anutu tung maluh gavëh vu nyëdahis sën netung dob los ngaa pin lo. ⁷ Om maluh rëk gevu ama lu ata, log geko venë, lob luho denatu anon timu. ⁸ Yönon, luho denatu anon timu. Luho su rëk nabë luho luu gökin rë, gaq denatu anon timu. ⁹ Om ngaa sën Anutu duu ahon ggovek lo, og mehönon su debepul.”

¹⁰ Loq mëm deraq yah hir beggang vavunë, lob yi hur maluh delok tepëk yah vu yi in gagek sënë ggökin. ¹¹ Lom mëm nër vu sir bë, “Bë maluh

ti nidëlin venë gegekō avëh ngwë natu venë, og mehō sënë nevonḡ baggëb bevong paya vu venë sogek. ¹² Log bē avëh ti nidëlin regga megevuu na, log na mejak vu maluh ngwë natu regga, og avëh sënë nevonḡ baggëb.”

*Yesu Jom Rak In Hurmahen
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)*

¹³ Lob mehō la deko hurmahen mahen medeyam vu yi in bē gebë nema jak sir, loḡ yi hur maluh deruuk sir. ¹⁴ Loḡ Yesu lē bē denevonḡ nebë sënë, lom ahë sengen genër vu sir bē, “Ham gwevong hurmahen denam vu sa, ham su gwërin sir! In alam sën ayoj neyam timu vu sa nebë hurmahen, og rëḡ demedo doḡ Anutu-yi-nyëḡ. ¹⁵ Sa nanër vu ham yönon nabë: Bē mehōti sën su ayo na timu vu Anutu-yi-nyëḡ nabë hurmahen rë lo, og su yoh vu bē doḡ na rë.” ¹⁶ Lom mëm neḡo hurmahen rak menetabuu sir, log bē nema rak sir gejom rak vu Anutu in sir bē semu sir.

*Mehō Los Bengö-ggoreksën Ti
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)*

¹⁷ Yesu kedi in bē na jak, loḡ mehōti seröḡ meyam ggërin yi geyun lus vu yi, log loḡ tepëḡ in bē, “Tatovaha! Hong mehō nim vesa anon! Sa gevong nabë va in sa medo malag-tumsën degwata los degwata?” ¹⁸ Loḡ Yesu lok tepëḡ yah vu yi bē, “Gënër sa bē sa nig vesa in va? Yik Anutu yö timu nivesa! ¹⁹ Gerak Anutu yi horek sënë ni nebë: Su gengis mehōnon medenadiik! Su gwevong baggëb! Su gegodeḡ ngaa! Su genanër gagek kuungsën jak mehō ngwë! Su gwekuung in mehōnon gegebo hir ngaa vër! Gegurek amam lu

atam babuj!” ²⁰ Lob mehö sënë nër yah vu Yesu bë, “Tatovaha! Sënëk sengo nahën hurmahen log sa nesepa lok horek pin sënë, rot beberup gwëbeng sagi.” ²¹ Lob Yesu lë yi bahë ving yi, lob nër vu yi bë, “Gengaa ti nahën! Gena gwevong hong kupek pin na bemehönon debago, lob gwevong monë sën gweko jak lo na vu alam sën denerak vu in ngaa lo. Gwevong nabë sënë, log mëm genam gesepa sa, gemëm hong kupek nivesa rëk gëp vu yagek.” ²² Mehö sënë ngo gagek sënë, lom mala seluh geyah meya los ayo maggin in yi kupek ngahisekë rot.

²³ Lom Yesu mala ko lok sir, log nër vu yi hur maluh bë, “Alam sën hir kupek ngahisekë lo bë dedok na Anutu-yi-nyëg, og rëk debimengin.” ²⁴ Lob yi hur maluh delëk mederanga nemaj in yi gagek sënë, lok Yesu nër yah ggökin vu sir bë, “Nalug lo! Alam bë dedok na Anutu-yi-nyëg, og rëk huk böp vu sir. ²⁵ Nabë kamer ti gurek na rurek len, og yik huk böpata rot, rëk mu nabë mehö-los-bengö-ggoreksën ti gevongin nabë dok na Anutu-yi-nyëg, og sagağ huk böpata rot kesuu.” ²⁶ Lob yi hur maluh kenuj ya in, geyö delok tepëk vu sir bë, “Om mağ re yoh vu bë rëk na medo mala-tumsën-a?” ²⁷ Lob Yesu gët sir genër bë, “Mehönon su deyoh vu bë degevong beyö demedo malaj-tumsën rë, gağ Anutu yö yoh vu bë gevong. In Anutu yoh vu bë gevong ngaa pin.”

²⁸ Lok Pita nër yah vu yi bë, “Gwelë! He hevu he ngaa pin ya gehë yam medo nesepa hong!” ²⁹ Lob Yesu nër bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë mehöti sën gevuu ben gari losho avëhnö lo, gata losho ama genalu lo geyi dob, in sa los sa Bengö Nivesa

sënë lo, ³⁰ og vu buk sënë rëk geḱo mehödahis jak gëp alam nemadvahi dok nah yi beggang gari lo avëhnö lo, ata lo nalu lo, geyi dob. Log rëk geḱo vanë geving, gevu Buk-tamusën rëk medo malatumsën degwata los degwata. ³¹ Rëk mu alam ngahijsekë vu muginsën, rëk nom denatu alam tamusën, galam ngahijsekë vu tamusën rëk nah denatu muginsën.”

Yesu Nër Netu Beron Löö Bë Rëk Nadiik Nabë Sënë

(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

³² Lob detetuu aggata beya deverup in bë dena Yerusalem. Yesu mugin meya, lob yi hur maluh newaj neraḱ, galam sën denesepa yi lo deneggöneng in sir. Loḱ Yesu supin sir nemadluho-bevidek-luu lo ggök yahin benër ngaa sën rëk natök vu yi lo rangah vu sir. ³³ Bë, “Ham ngo! Gwëbeng hil naraḱ menaya Yerusalem, lom mëm rëk degetung Mehönon Nalu dok na alam-deneḱo-seriveng hir ggev lo los alam-horek-yi lo nemaj, lom rëk degevong gägek vu yi bedenänër nabë nadiik, log degevong dok na alam-yu-ngwë nemaj ³⁴ in depelë yi gedepesuv nyëj ḱos jak yi gedebeek yi jak aggis, log mëm dengis yi menadiik. Gebuk natu löö loḱ kedi jak nah gökin.”

Yakobus Luho Jon Hir Tepëḱ

(Mt 20:20-28)

³⁵ Lob Sebedi nalu Yakobus luho Jon verup deya vu Yesu medeloḱ tepëḱ vu bë, “Tatovaha! Alu bë ḱetaḱ gägek ti vu hong in gwevong vu aluu.” ³⁶ Loḱ Yesu loḱ tepëḱ yah vu luho bë, “Melu kwamin nevo bë sa gevong nabë va vu meluu-a?”

³⁷ Loḵ luho denër yah bë, “Genanër vu aluu in tamusën sën rëḵ gemedo los nim wëëḵ böpata gevunëḵ vunëḵ yaḡek yi lo, og mëm alu natu hong gadu bemedo kwebem vahi vahi. Aluu ngwë medo nemam vesa, gengwë medo nemam ḵëḵ.”

³⁸ Rëḵ Yesu nër yah vu luho bë, “Meluu duḡin ḡaḡek sën melu nekwetaḡ in vu sa-ë degwa! Ma melu yoh vu bë melu rëḵ nanum doḵ kap* sën sëḵ nanum doḵ lo? Ma melu yöh vu bë rëḵ jipek bël* nabë sën sëḵ jipek doḵ lo?”

³⁹ Loḵ luho deyoḡekin bë, “Alu ayoh vu!”

Lob mëm Yesu nër vu luho bë, “Melu nër yönon! Kap* sën sëḵ nanum doḵ lo, og melu rëḵ nanum doḵ, gemelu rëḵ jipek bël nabë sën sëḵ jipek lo.

⁴⁰ Rëḵ mu mehö sën rëḵ medo ḡëp sa nemaḡ vesa, gemehö sën rëḵ medo sa nemaḡ ḵëḵ lo, og su negḡëp vu sa rë. Gaḵ alam sën Amaḡ yö ḡḡooin sir raḵ lo, sën rëḵ demedo doḵ.”

⁴¹ Lob sir nemadluho denḡo luho hir ḡaḡek sënë, lob ahëḵ sengën vu Yakobus luho ari Jon.

⁴² Rëḵ Yesu supin sir genër vu sir bë, “Ham raḵ alam dahis nij bë hir alam sën denegin sir lo, og denëḵo sir raḵ vu hir alam, gehir alam böp denedeginengin hir alam raḵ horek ngahi. ⁴³ Rëḵ mu ham, og ham su ḡwëvong nabë sënë. Gaḵ bë ham ti ḡevongin nabë natu ham mehö böp ti, og ḡevong ngaa nabë sën tu ham hur in doḵ vu ham, ⁴⁴ log bë ham ti ḡevongin nabë natu ham mehö muḡinsën ti, og ḡevong ngaa nabë sën yi mehö meris lo, beḡevong huk nyëmasën vu ham

* **10:38:** Yesu nër maggin sën vongin natöḵ vu yi, rëḵ peḡḡirin ḡaḡek raḵ ripeksën bël.

pin. ⁴⁵ In Mehönon Nalu yik nebë sënë. Su yam in bë mehönon pin degevonḡ huk mededoḡ vu yi rë, gaḡ yam in bë gevonḡ huk vu mehönon pin los nadiik doḡ nah alam ngahiseḡë bej in geḡo sir nah vu Anutu.

*Mehö Mala Ḳenod Bartimaius Mala Nivesa Raḡ
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)*

⁴⁶ Yesu losho yi hur maluh ya detoḡ ya Yeriko gedekesuu medeneya. Geyi hur maluh losho alam ngahiseḡë deneya ving yi. Loḡ ya verup detoḡ vu Timaius nalu Bartimaius mala Ḳenod menedo loḡ aggata nenga, bemedo neketag monë lu ngaa vu alam bë dedoḡ vu yi. ⁴⁷ Lob ngo Yesu Nasaret bengö nebë verup, lob tahi ya niwëek bë, “Yesu! Davit*-yi-mewis hong! Kwam gevongin sa!” ⁴⁸ Loḡ alam pin saga depetupek raḡ yi medenër bë aye nama. Rëḡ ma gepasang netahi niwëek rot bë, “Davit*-yi-mewis! Kwam gevongin sa!” ⁴⁹ Lob Yesu nare benër vu sir bë, “Nabë nam!” Lob detahi yam bedenër vu bë, “Ayom sepëp jaḡ! Tahi hong, om kwedi jaḡ megena vu!” ⁵⁰ Lob selevekin yi röpröp sën bom yi loḡ lo ya, gekedi pesöng meya vu Yesu. ⁵¹ Loḡ Yesu loḡ tepëḡ vu yi bë, “Gevongin bë sa gevong va vu hong-a?” Loḡ mehö sën mala Ḳenod lo nër yah vu bë, “Mehöböp! Sa bë gwevonḡ sa malaḡ natum in sa galë nyëḡ gökin!” ⁵² Lom mëm Yesu nër vu yi bë, “Om gena! Ayom yam timu vu sa, om vonḡ bemalam nivesa raḡ!” Lob pevis menelë nyëḡ, loḡ mëm tetuu aggata metamuin Yesu.

11

*Yesu Lok Ya Yerusalem Lob Alam Deko Yi Rak
(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)*

¹ Lob ya deverup dus vu Yerusalem meya deto Betpage los Betania ggëp Kedu Kele-oliv, lob vong yi hur maluh luu deya, ² genër vu luho bë, “Melu na beggang-bu ti sën melu malamin neya agu. Lob melu na berup aggatavi lok melu rëk gwelë nabë deseyu dogi nalu ti menare lok sagu. Dogi nalu ti sën su mehöti rak wirek rë geyö nahën nare, lob melu kwevelekin begweli nom. ³ Genabë mehöti bare gelë meluu, bedok tepëk vu meluu nabë, ‘Melu nevong va saga?’ og melu nanër nah vu nabë, ‘Mehöböp bë jak mena!’ lob mëm rëk gevong nam pevis.” Nër vu luho nebë saga, log vong luho ya. ⁴ Luho deya lob detök vu dogi nalu yoh vu sën nër lo. Deseyu melok nare aggatavi benare rangah lok aggata böp, lom luho dekevelekin. ⁵ Galam vare denelë luho, lob delok tepëk vu luho bë, “Melu gwevong va vu dogi nalu saga sën melu nekwevelekin-ë?” ⁶ Rëk luho denër Yesu aye vu sir, lom mëm delëein dogi ya vu luho. ⁷ Lob luho deli dogi nalu yah verup vu Yesu, log delah hir röpröp rak demi, log mëm Yesu rak ya nedo. ⁸ Lob alam ngahisekë dekah hir tob medevah lok aggata, gesir vahi deneserög medeneya aggata vahi vahi medenesap kapah medenevah aggatata ving, geYesu nerak dogi meneggök. ⁹ Lob alam sën denemugin gesën denetamuin yi lo denepisek in medenetahi bë,
“Hosana!
Anutu gevong semusemu vu mehö sën neyam los
Mehöböp niwëek.

10 Anutu semu hil kenud Davit yi buk sënë, sën vongin nom berup vu hil gökin. Om hil gaço Anutu arë jaç na vavunë!”

11 Lob Yesu ya metök ya Yerusalem belok ya Anutu yi dub-vabuung-böp beko loç belë ngaa pin, loç hes mala ggovek ya lom losho yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu lo to deyah dobnë medeyah medeya Betania.

*Yesu Terot Kele Pik**
(Mt 21:18-19)

12 Heng to lob sir vu Betania medeyam lom diikahë, 13 lob nelë kele pik* ti nare adingnë geris ngahisekë rot, lob ya dus in bë sero anon. Ya deverup vu lom lë rëk ris meris ganon ma, in yi buk nahën gesu nesis anon rë. 14 Lob nër vu kele bë, “Su rëk gengis anom bemehönon dega gök nahin rë!” Geyi hur maluh vare denengo nebë sënë.

Yesu Tii Alam Sën Denebago Ngaa Loç Dub-vabuung-böp Lo
(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

15 Yah deverup Yerusalem, lob loç yah Anutu yi dub-vabuung-böp ggökin, lob tii alam sën denevong huk bagosën loç lo. Log keyovekin alam sën denepekwë* monë lo hir tevor, los alam sën denetung nuung in bë alam debago bedebesi natu hir seriveng lo hir sëa. 16 Log nërin mehönon pin bë su degeko hir ngaa medenah medenom nabë aggata dok dub vabuung. 17 Log nër vu sir bë, “Gagek neggëp loç Anutu-yi-kaçiya nebë: ‘Sa beggang og rëk denanër nabë beggang-jom-raksën-yi

in mehönon vu dob pin denajom jak dok.’
Rëk ham vong beyah tu alam hodek bej waak
vunsën rak.”

¹⁸ Lob alam-deneko-seriveng hir ggev losho
alam-horek-yi sën dengo bë Yesu nër gagek nebë
sënë lob desero aggata in bë dengis yi menadiik.
In deneggöneng in yi, in alam pin avij netök in yi
gagek bemedo denengo. ¹⁹ Nebë saga lob hes luk
ya lob devuu Yerusalem ya gedeyah.

Yesu Nër Gagek Rak Kele Pik Meransën
(Mt 21:20-22)*

²⁰ Lob monbuk lok yom deverup, lok delë kele
pik* sënë bë meran ya. Ris meran gegega gilin
gebebov ya. ²¹ Lob Pita kwa vo Yesu yi gagek
menër vu bë, “Tatovaha! Gwelë! Kele pik* sën
geterot lo meran bebebov ya!” ²² Lok Yesu nër
yah vu sir bë, “Ham gwevong geving Anutu! ²³ Sa
nanër vu ham yönon nabë: Bë mehöti nanër vu
këdu sënë nabë, ‘Kwedi gwetë hong duk na loo
vuheng!’ gesu medo ayo luu luu rë, gak gevong
geving nabë yi gagek sënë rëk anon jak, og rëk
anon jak. ²⁴ Om sa nanër vu ham nabë: Ngaa
sën genejom rak megenekwetag in vu Anutu lo, og
gwevong geving yi nabë rëk gweko anon, og rëk bo
vu hong yönon.

²⁵ Log nabë ham bare najom jak na vu Anutu,
rëk ham ahëmin sengën neggëp vu mehö la, beham
kwamin nevo nebë devong ngaa nipaya vu ham,
og ham dahun hir ngaa nipaya sën lo na benama
na verök yi, geham su kwamin bo gök nahin. Ham
gwevong nabë saga, og mëm ham Amamin sën
nedo yagek lo rëk dahun ham hömin ngaa nipaya

na geving. ²⁶ [Gaḱ nabë ham su dahun hir ngaa nipaya na rë, og ham Amamin sën nedo yagek lo su rëḱ dahun ham ngaa nipaya na rë, gaḱ yö rëḱ gëp vu ham.]”

Deloḱ Tepëḱ Bë Re Vo Arë Böp Los Niwëëk Vu Yesu
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

²⁷ Lob ya detoḱ yah Yerusalem lob neḱo loḱ Anutu yi dub-vabuung-böp lo ggökin, lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev, galam-horek-yi los alam teta detoḱ vu yi. ²⁸ Lob deloḱ tepëḱ vu yi bë, “Re vo niwëëk vu hong benër bë gwevong huk nabë sënë? Re ggooin hong raḱ-a?”

²⁹ Loḱ Yesu nër yah vu sir bë, “Kë, om sa bë doḱ tepëḱ in gagek ti nöḱ vu ham rë, loḱ nabë ham nanër nom, og mëm sëḱ nanër mehö sën ggooin sa raḱ in bë sa gevong huk agi nöḱ vu ham. ³⁰ Ham nanër gagek sënë vu sa rë nabë: Jon neripek alam, og yam vu yagek, ma, sepa loḱ mehönon vu dob kwaj?” ³¹ Lom yö yah denesap sir raḱ medenenër vu sir nebë, “Bë hil nanër nabë yam vu yagek, og rëḱ doḱ tepëḱ nom nabë, ‘Rëḱ nebë va sën ham su vong ving yi rë-ë?’ ³² Log nabë hil nanër nabë sepa loḱ mehönon vu dob kwaj...?” Rëḱ su yoh vu bë denanër gagek sënë rë, in deneggöneng in alam sën vare denengo lo bë rëḱ dengis sir. In alam pin kwaj nevo Jon bë yi mehö-nenër-gagek-rangahsën ti yönon.

³³ Lom denër yah vu Yesu bë, “He duḱin degwa-o!” Loḱ Yesu nër yah vu sir bë, “Nebë saga, om sa su rëḱ nanër mehö sën ggooin sa raḱ lo vu ham rë!”

12

Yesu Peggirin Gagek Raḵ Alam Nij Paya Denegin Huk Wain

(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

¹ Lob Yesu nēr gagek peggirinsēn ti vu sir bē, “Mehōti varoh huk wain ti, gejegelin gelōng netu heek, log semu nyēg ti in napip wain anon dok. Log lev beggang ading ti sēn debare jaḵ mede-malajin wain lo. Loḵ tum vo huk sēnē loḵ ya mehō la nemaj in bē degegin, loḵ mēm anon vahi natu yiyi gevahi natu hej. Ggovek log tah yi ya meya nyēg ading ti meya nedo. ² Gebuk sēn wain anon nemoneḵ lo dus raḵ, lob huk ala sēnē nevonḡ yi hur ti ya vu mehōnon sēn denegin huk lo, in bē geḵo yi wain anon vahi. ³ Rēḵ dejom yi ahon medeveek yi gedevonḡ yi yah meya nema meris. ⁴ Loḵ huk wain ala lo vonḡ yi hur ngwē yah ggōkin, loḵ desis yu raḵ begō, bedevonḡ paya vu yi rot. ⁵ Lom yik vonḡ hur ngwē ya, loḵ desis yi mediik ya; genevonḡ yi hur ngahisekē deya ggōkin nebē saga, lob deneveek vahi, gedenesis vahi medenediik. ⁶ Nebē saga lob yi hur pin maya geyik nalu perurek timu sēn ahē neving yi rot lo nahēn nedo ving yi. Lom kwa vo nebē, ‘Sa nalug sēnē, om rēḵ degurek babu!’ lom vonḡ yi ya raḵ neggēp hus. ⁷ Rēḵ alam sēn denegin yi huk lo, yō denēr vu sir nebē, ‘Mehō sēnē rēḵ dok nah ama ben begeḵo yi ngaa pin, om ham-o! Hil angis yi menadiik gehuk sēnē natu hil ngaa!’ ⁸ Lom dejom yi ahon medesis mediik, log detē yah dobnē.

⁹ Nebē saga, om huk wain ala sēnē maḵ rēḵ gevonḡ nabē va vu sir-a? Rēḵ na bekevoh alam

sën denegin yi huk lo bemalaj nama na verök yi, log mëm gevong huk sënë vu alam mewis la medegegin. ¹⁰ Ma maḵ ham su tevin gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo rë? Nebë:

‘Alam sën denelev beggang lo nij lëlin gelöng ti sënë.

Rëḵ mu sënë netu gelöng niwëëk beggang nyëketu yi.

¹¹ Mehöböp vong sënë

lom he halë bë nivesa rot!’ ”

¹² Lob alam Yuda hir ggev derak ni bë nenër gagek peggirinsën rak sir, lom devong in bë denadu yï na ḵarabus, rëḵ deggöneng in alam ngahiseḵë sën denedo lo, lom devuu yi gedeyah medeya.

Yesu Vong Gagek Rak Alam Rom Hir Mehö-los-bengö Sisar Yi Monë-takës-yi
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)*

¹³ Lob devong Parisai* la losho Herot* yi alam la to deya vu Yesu in bë deseggi yi, in bë nabë nanër gagek ti paya, og denajom yi ahon nabë sën mehönon denesis sok loḵ leḵ lo. ¹⁴ Ya deto vu yi lom deloḵ tepëḵ vu bë, “Tatovaha! He rak nim bë hong mehö niröp, gesu genehöneng in mehönon megenër gagek yah nenga rë! Gesu genehöneng in alam malaj rë, gaḵ genenër gagek neggëp ti vu alam meris gevu alam los arëj ving, log genatateḵin Anutu yi gagek vu alam los anon mu. Om genanër vu he rë nabë hil getë takës na vu alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar* ma nama? Hil rëḵ getung ma hil su rëḵ getung rë?” ¹⁵ Rëḵ Yesu rak nij bë kwaj luu, lom nër vu sir bë, “Ham

neseggi sa in va? Ham gweko monë gahis ti nam sa galë rë!”

¹⁶ Lom deko ti ya vu, loḵ loḵ tepëḵ vu sir bē, “Re kenu los arë sën rak neggëp agi?” Rëḵ bē, “Sisar*!” ¹⁷ Lom Yesu nër vu sir bē, “Om ham gwevong Sisar* yi ngaa nah vu Sisar*, log Anutu yi ngaa og ham bo nah vu Anutu!” Lob tum delëḵ rot gavij netoḵ in nër gageḵ sënë los kwa.

*Hil Medo Malad-Tumsën Nabë Va?
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)*

¹⁸ Alam Sadukai* denenër bē alam-diiḵsën og su rëḵ deked i jaḵ nah rë. Lob sir la deya vu Yesu medelok tepëḵ vu yi bē, ¹⁹ “Tatovaha! Moses kevu horeḵ sënë vu hil meneggëp bē, ‘Bë mehöti ari ti nadiiḵ geyi alov nedo, rëḵ mu luho su deko naluj rë, og mëm ari geḵo yi alov natu venë meluho degeḵo naluj vu ari sën diiḵ lo’.” ²⁰ Lob hur magëm ti loḵo ari lo, sir nemadvahi-bevideḵ-luu denedo, lob arij aguu ḵo avëh, ²¹ loḵ diiḵ geluho su deko naluj rë. Lom tum ari amon ḵo yi alov, rëḵ luho su deko naluj rë, log amon diiḵ ving. Log gwee nebë saga, ḵo alov rëḵ diiḵ geluho naluj ma. Beyiḵ sir pin devong nebë sënë metoḵ ya arij meggi, gesir pin naluj ma. ²² Log avëh sënë diiḵ rak neggëp hus. ²³ Om genanër nabë najeeng sën mehönon diiḵsën deked i jaḵ nah lo, og avëh sënë rëḵ natu arij ti tena venë? In sir pin deko avëh timu saga netu venëj.”

²⁴ Loḵ Yesu nër yah vu sir bē, “Ham duḡin Anutu yi gageḵ sën neggëp loḵ yi ḵapiya lo, geham duḡin Anutu niwëëḵ ving. ²⁵ Vu Buk-tamusën sën mehönon diiḵsën deked i jaḵ nah lo, og maluh su rëḵ degeḵo avëh rë, gavëh su rëḵ deḵaḵ maluh

rë. Gaḵ rëḵ demedo nabë angër lo vu yagek.
²⁶ Gageḵ sën mehõnon diiḵsën dekedu jaḵ nah lo, maḵ ham su tevin ḵapiya sën Moses kevu lo rë? Sën nengwah medo netum loḵ ḵele yu dabun ti log Anutu nër vu Moses bë, ‘Sa Abraham yi Anutu sa, gIsaak yi Anutu sa, geYakop yi Anutu sa!’ ²⁷ Nabë alam-diiḵsën denadiiḵ bemalaj nama na verõḵ yi, og su yoh vu bë nanër nabë löõho hir Anutu yi rë. Gaḵ löõho denedo malaj-tumsën, in Anutu og alam malaj vesa los malaj-tumsën hir Anutu yi. Rëḵ ham nekwetul loḵ.”

Horek Böp Sën Kesuu
(Mt 22:34-40)

²⁸ Lob alam-horek-yi ti verup mengo bë denesap sir nebë sënë, lob nengo bë Yesu nër gageḵ los kwa vu sir lom loḵ tepëḵ vu yi bë, “Horek ti tena sën kesuu horek vahi pin-a?” ²⁹ Loḵ Yesu nër yah bë, “Horek sën kesuu lo nebë: Hong Israel! Gwengõ rë! Anutu sën hil Mehõböḵ lo, yiḵ Mehõböḵ pe-rurek timu, ³⁰ om ahëm geving Mehõböḵ hong Anutu los ayom dahis. Kenum natu yi ngaa, gek-wam los dahis na vu yi timu, gahëm geving yi los nim wëëḵ pin. ³¹ Lob horek böḵ ngwë sën netu luu nebë: Ahëm geving alam sën denedo dus vu hong nabë sën ngo ahëm neving hong lo. Behorek ngwë su kesuu horek luu sënë rë!”

³² Loḵ mehõ-horek-yi sënë nër yah vu yi bë, “Genër nirõḵ, tatovaha! Genër yönon nebë Anutu yö timu, gAnutu ngwë su nedo rë. ³³ Log bë hil ahëd geving yi los ayod dahis gehil kwad los dahis na vu yi timu, gehil ahëd geving yi los nid wëëḵ, log hil ahëd geving alam sën denedo dus vu hil lo

nabë sën hil ngo ahëd neving hil, og mëm ngaa sënë kesuu seriveng sën hil nehetung medenevesi vu Anutu lo los seriveng vahi pin.”

³⁴ Lom Yesu ngo bë mehö sënë nër gägek los kwa lom nër vu bë, “Su genedo ading in Anutu-yi-nyëg rël!” Lob tum alam pin deggöneng in sir gesu delok tepëk yah vu Yesu in gägek ngwë rë.

Yesu Lok Tepëk In Davit Nalu

(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

³⁵ Lok tum Yesu medo nenër gägek vu mehönon lok Anutu yi dub-vabuung-böp, lok lok tepëk bë, “Nebë va sën alam-horek-yi denenër Mehö sën Anutu ggooin rak in bë geḱo hil nah lo bë degwa vu Davit*-ë? ³⁶ Anon Vabuung vo kwa vu Davit menër bë:

‘Mehöböp nër vu sa Mehöböp nebë,

“Gemedo sa nemaḱ vesa gevu tamusën og sëḱ getung alam sën denelë hong paya lo dedok na vaham gebinë!” ’

³⁷ Yi degwa vu Davit*, lok nebë tena sën Davit nër yi bë yi Mehöböp-ë?” Lob alam ngahiseḱë rot denengo yi gägek bekwaj vesa.

Yesu Nër Alam Horek Yi

(Mt 23:1-36; Lk 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Lob lev horek vu sir bë, “Ham gwëgin ham in alam-horek-yi. In ahëj neving bë dejöp tob ading nivesa vesa, log ahëj neving bë alam debengwëng vu sir bedegeḱo arëj jak dok alam tabaak, ³⁹ gahëj neving bë demedo lël mala dok dub-supinsën-yi los jak na dega nos namugin gëp nyëg-nos-böp-yi. ⁴⁰ Alam sënë su kwaj nevongin avëh alov rë, gaḱ denegodeḱ hir ngaa, log denejom rak hus ading

meris mu raḵ alam malaj. Om nyëvewen rëḵ natōḵ
vu sir mekesuu rot.”

Avëh Alov Ti Tung Seriveng
(Lk 21:1-4)

⁴¹ Log Yesu to nedo dus vu keröng sën denetung monë seriveng loḵ vu Anutu lo, benelë alam sën denetung lo. Lob lë mehönon los bengöj-ggoreksën ngahiseḵë gedenetung monë böpata loḵ ya keröng, ⁴² log avëh alov ti hen monë ma, lob yik ḵo monë mahen ḵōḵ luu mu beto metung luḵ ya ving. Monë ḵōḵ luu sënë yoh vu bë nah natu toea ti. ⁴³ Lob Yesu supin yi hur maluh lo ya menër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Avëh alov ti sënë tung seriveng böpata rot kesuu seriveng pin sën alam denetung loḵ ya keröng-seriveng-yi lo. ⁴⁴ Senër nebë sënë in sir mehönon los bengöj-ggoreksën behir ngaa ngahiseḵë nedo vu sir, gaḵ sën denetung lo og yik metes. Gaḵ avëh sënë og su hen vahi nedo rë, rëḵ yö keyoveḵin keröng ahë degwa raḵ metung yi ngaa pin tu seriveng gehen monë nos yi ma.”

13

Yesu Nër Bë Dub Vabuung Rëḵ Kevoh Na
(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Yesu vu dub-vabuung-böp ayo meluḵ yom, lob yi hur maluh ti nër vu yi bë, “Gwelë, tatovaha! Delev dub sënë raḵ gelöng malangeri gedub böpata benivesa rot!” ² Lob Yesu nër vu bë, “Gëlë beggāng böp böp sën delev raḵ gelöng agi? Su rëḵ degönengin gelöng ti gejak medo ngwë vavunë rë. Gaḵ rëḵ dekevoh pin medegetë geto jeggin jeggin.”

*Nivanë Nyëmuğinsën
(Mt 24:3-14; Lk 21:7-19)*

³ Yesu ya nedo rak Kedu Kele-oliv, gAnutu yi dub-vabuung-böp nedo vahi yi, loḵ Pita loşho Yakobus lu Jon gAndreas bedeya vu yi medeloḵ tepëḵ bē, ⁴“Genanër vu he nabë ngaa sën genër lo rëḵ anon jak doḵ buk tena? Geva rëḵ tato vu he nabë ngaa sënë vongin natōḵ nam-a?”

⁵ Lob Yesu nër vu sir bē, “Ham gwegin ham in mehō la rëḵ detetuhin ham! ⁶ Alam ngahisekë rëḵ denam medenanër sarëḡ jak nah sir nabë, ‘Mehō sën lo, yiḵ sa sënë!’ Lob rëḵ detetuhin alam ngahisekë medenah vu sir.

⁷ Log ham rëḵ gwengo begō bengō galam denanër jegin jegin nabë vongin berup, og ham su newamin jak, in ngaa nebë sënë yō rëḵ nam, gaḵ Buk-tamusënek yō rëḵ nahën. ⁸ Lob alam dob ngwë rëḵ dekedi beloşho alam dob ngwë dengis sir, gemehō-los-bengō ngwë loşho yi alam rëḵ dekedi beloşho mehō-los-bengō ngwë loşho yi alam dengis sir. Log jemapi rëḵ gee jak dob la, gemeyip gevong mehōnon vu dob la. Ngaa sënë nebë nivanë sën avëh denevimeng in degeḵo naluj lo. ⁹ Om ham gwegin ham nivesa. In rëḵ degetung ham doḵ na kaunsor lo nemaj, gedebeek ham doḵ dub-supinsën-yi, geham rëḵ bare kiap böp loşho alam-los-bengōj böp malaj in sa alam ham, lob ham nanër sa rangah vu sir, ¹⁰geham nanër Bengō Nivesa rangah na menoh vu mehōnon pin sën denedo dob-ë namugin rë, loḵ mëm buk govek na.

¹¹ Lob bē denaduu ham medegeli ham na ḵarabus medegevong ham bare kot, og ham su newamin jak pevis nabë, ‘Sëḵ nanër nabë va?’ Ma!

Gak dok buk saga ham rëk nanër noh vu gagek sën Anutu yö rëk gevong vu ham lo. In ham su ngo rëk kwamin bo gagek sënë benanër rë, gak Anon Vabuung yö rëk gevong gagek sënë vu ham beham nanër. ¹² Lob alam rëk degevang arij lo dok na alam-begö-yi nemaj medengis sir medenadiik, log amaj rëk degevang naluj nabë, gehurmahen rëk degevang amaj los ataj dok na hir alam-begö-yi nemaj medengis sir nadiik, log alam pin rëk ahëj sengën vu ham in sa alam ham. ¹³ Log mehönon sën denajom sa ahon medemedo los nij wëek rot menatök na buk sën denadiik lo, og rëk Anutu geço sir nah vu yi.”

*Yesu Nër Bë Nivanë Böpata Rot Rëk Berup
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)*

¹⁴ “Lob bë ham gwelë ngaa vabuung degwa nipaya bare dok nyëg ti sën su yoh vu bë bare dok rë lo begevong paya vu, og alam sën denedo distrik Yudea lo debeya medena kedu pevis. (Bë mehöti natevin kapiya sënë, og yö kwa bo gagek sënë mejak ni rë!). ¹⁵ Bë mehöti jak na sewah jak yi beggang yu tamangsën vavunë megeço ayööng dok buk saga, og su rëk dok nah geço yi kupek lu ngaa dok beggang ayo rë, gak rëk beya mena pevis. ¹⁶ Log bë mehöti na medo huk anon, og su rëk pekwë menah beggang in geço yi röpröp ayööng yi lu ngaa rë, gak rëk beya mena pevis! ¹⁷ Log gëpin avëh sën naluj nare loğ ayoj lo, gesir sën nahën denevo rur vu naluj lo dok buk saga. ¹⁸ Om ham najom jak nabë ngaa sënë su natök vu ham dok kwev-ayööng-nikul-yi. ¹⁹ Yönon, dok buk saga og rëk maggin böpata rot. Maggin nebë

sënë su neggëp wirek vu buk sën Anutu tung ngaa pin lo rë, rot Beverup gwëbeng sagi. Log su rëk maggin nabë sënë berup vu dob sënë gökin nah vu tamusën rë. ²⁰ Lob nabë Mehöböp su kwa bo nabë bepul buk saga dus rë, og mehöti su rëk medo vesa rë. Rëk mu kwa nevo yi alam sën ggooin sir raḵ lo, om rëk bepul buk los maggin saga dus.

²¹ Dok buk saga nabë mehö ngwë nanër vu ham nabë, ‘Ham lë! Yiḵ Kerisi* sënë!’ ma nanër nabë, ‘Gwelë! Yi saga!’ og ham su gwevong geving hir gägek. ²² In Kerisi-kuungsën la los alam denenër gägek kuungsën rangah la yö rëk dekededi bedegevong huk los niwëek aggagga, gedegevong ngaa böp böp, lob nabë deyoh vu og rëk degeko alam sën Anutu ggooin sir raḵ lo nah vu sir. Rëk mu su deyoh vu rë.”

*Yesu Nër Bë Mehönon Nalu Rëk Nom Dob
(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)*

²³ “Om ham gwegin ham. Senër gägek sënë pin mugin vu ham in bë ham jaḵ ni bekwamin bo.

²⁴ Ngaa maggin saga govek na rë, loḵ mëm

‘hes malakenu dok
gekwev su rëk natum rë,

²⁵ gebetuheng rëk geto in yägek,
gengaa los niwëek pin vu yägek rëk desasuḵin
sir.’

²⁶ Lom dok buk saga rëk degelë Mehönon Nalu medo dok beggob ayo menom los niwëek böpata gevunek vunek yägek yi. ²⁷ Lob rëk gevong beyi angër dena dengupin yi alam sën ggooin sir raḵ tu yi alam lo noh vu nyëg pin. Vu dob vuheng atov mena menoh vu dob nenga lubeluu.”

*Yesu Tatekin Gagek Raḵ Go**
(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)

28 “Ham kwamin bo jaḵ go* rē. Bē purpur berup ngu, og ham nerak ni bē go* vongin nabung beham dev jaḵ na jök. 29 Om nabē ham gwelē ngaa pin sēnē anon jaḵ, og mēm ham jaḵ ni nabē Mehōnon Nalu yam dus raḵ benare aggata avi. 30 Sa nanēr vu ham yönon nabē: Mehōnon pin su rēḵ malaj nama na verök yi rē, log ngaa pin sēn agi rēḵ anon jaḵ. 31 Yagek los dob rēḵ mala nama, gaḵ mu sa gagek su rēḵ mala nama na rē, yö rēḵ gēp degwata.”

Yesu Nēr Bē Su Mehöti Raḵ Yi Buk Ni Rē
(Mt 24:36-44; Lk 17:26-30, 34-36)

32 “Rēḵ mu ngaa sēnē yi buk gehes mala, og mehōnon pin duḡin. Angēr vu yagek duḡin, geNalu duḡin ving. Gaḵ Ama yö timu raḵ ni. 33 Om ham gwegin ham, bemalamin medo natum, in ham duḡin buk sēn rēḵ nam natök vu ham lo. 34 Gagek sēnē nebē mehöti kedi raḵ beya nyäg ading ti, log nēr vu yi hur bē degegin yi ngaa pin, log ya raḵ. Vong huk ggelek yoh vu sir ti ti genēr vu mehö sēn negin veluung avi lo bē bare gegin nivesa, gesu gēp. 35 Lob rēḵ ham nabē. Ham medo malamin natum in ham duḡin buk sēn beggang ala rēḵ nom lo. Rēḵ nom geto raggita, ma buk vuheng, ma sēn kökrēh nahēn nesu lo, ma nyäg hengsēn. 36 In rēḵ nom pevis menatök vu ham geham gwēp. 37 Gagek sēn senēr vu ham agi, og yik senēr vu alam pin bē ham medo malamin natum!”

14

Ggev Desap Sir Raḵ Bë Dengis Yesu (Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Lob yik buk luu mu nahën in bë alam Yuda hir buk-vabuung-ggöksën-yi sën denegga brët sën yiist* nema in lo. Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi denesero aggata rot in bë denadëgek medenajom yi ahon. Denevong in bë denaduu yi gedengis menadiik. ² Loḵ denër bë, “Hil su gëvong dok alam sën denegga nos böp agi malaj, in rëḵ dedun böpata.”

Avëh Ti Rikin Marasin Raḵ Yesu Vu Betania (Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³ Log Yesu ya verup Betania benedo mehö sevuuknyë Simon ben. Denedo bemedo denegga nos, loḵ avëh ti ḵo buayo ti beya beggang ayo vu sir. Dero buayo sënë raḵ gelöng alabasta* gewël reggu nivesa loḵ nare. Wël nart sënë sën denerikin raḵ heljëng beyi monë böpata rot, rëḵ avëh saga ḵo meloḵ ya vu beberöp buayo raḵ gekeseh raḵ Yesu yu. ⁴ Rëḵ alam la sën denedo ving sir lo ahëj sengën meyö denër vu sir bë, “Nevasap wël nivesa sënë in va? ⁵ Gaḵ nabë mëm mehöti bago wël sagi jaḵ K300 vu hil og mëm, in hil adoḵ vu alam-ḵupeḵ-masën jaḵ!” Gedenër avëh saga rot. ⁶ Rëḵ Yesu nër vu sir bë, “Gëpin! Ham su nanër yi! Yö semu sa raḵ ngaa nivesa. ⁷ Gaḵ alam-ḵupeḵ-masën og rëḵ demedo noh vu buk geving ham gesu rëḵ nama na rë, lob bë ham kwamin bo nabë ham dok vu sir, og mëm ham yoh vu. Gaḵ saḵ su rëḵ medo geving ham hus ading rë. ⁸ Huk sënë yoh vu avëh sënë bë gevong. Rikin marasin sënë raḵ sa vorot in gero sa navig

namugin in sək nadiik mededev sa. ⁹ Gesa nanēr vu ham yōnon nabē: Rək denanēr Bengō Nivesa rangah na menoh vu dob pin bedenanēr ngaa sən avēh vong vu sa agi geving, in alam pin degengo mekwaj bo.”

Yudas Nēr Gagek Ya Nare Vorot Bē Rək Gevong Yesu Dok Na Alam Yuda Nemaj

(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Lob Yudas Iskariot sən sir nemadluho-bevidek-luu lo ti ya vu alam-deneḱo-seriveng hir ggev in bē nanēr Yesu rangah begevong dok na nemaj. ¹¹ Dengo yi gagek sənē, lob ahēj nivesa medenēr bē rək debago yi, lom mēm Yudas kwa nesero buk los aggata sən bē gevong Yesu dok na nemaj lo.

*Yesu Loshō Yi Hur Maluh Degga Nos Buk-ggöksēn-yi**

(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

¹² Log buk vabuung sən alam Yuda denegga brēt sən yiist* nema in lo yi buk muginsēn verup ggovek ya. Yiḱ buk sən denesis sipsip nalu ggöksēn-yi loḱ lo sənē, lob Yesu yi hur maluh ya deloḱ tepēḱ vu yi bē, “He na gero nyēḱ vu tena in gegwa nos los reggu ggöksēn-yi dok-a?” ¹³ Lob vong yi hur maluh luu ya genēr vu luho bē, “Melu dok na nyēḱ bōp Yerusalem, og mēm melu rək natōḱ vu mehōti genakud bēl dok dēḱ ti, lom melu tamuin mena. ¹⁴ Lob jaḱ na beggang ti, og melu nanēr vu beggang saga ala nabē, “Tatovaha nēr bē, “Sa beggang ayo vatēvek yi tena in sa los sa hur maluh lo aḱa nos los reggu ggöksēn-yi dok-a?”
, ¹⁵ Loḱ rək tato ayo bōp ti sən detongin medero

ggovek ggëp vavunë lo vu meluu, lom melu gwero nos los reggu vu hil dok saga.” ¹⁶ Nër vu luho nebë saga, log luho deya rak medelok ya Yerusalem meya detök vu ngaa pin yoh vu sën nër lo, lob mëm luho dero nos los reggu ggöksën-yi loḵ beggang ayo ti saga.

¹⁷ Ggovek, log sehuksën lob Yesu losho yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu lo verup deya beggang ti saga. ¹⁸ Lob nahën denegga nos los reggu, loḵ Yesu nër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë ham sën newa nos ving sa agi ti rëḵ gevong sa dok na alam sën denelë sa paya lo nemaj.” ¹⁹ Lom ayoj maggin mesir ti ti denelok tepëḵ in yi mesepa lok bë, “Maḵ sa?” ²⁰ Lok nër yah vu sir bë, “Yiḵ ham nemadluho-bevidek-luu sënë ti. Ham sën hil nedagoo brët loḵ gabum agi lo ti. ²¹ Mehönon Nalu rëḵ nadiik nabë sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya wirek lo, rëḵ mu gëp in mehöti sën rëḵ nanër Mehönon Nalu rangah vu alam bedengis yi lo. Ko nabë ata su geḵo yi-ḵa?”

*Yesu Vo Pasa Mewis Vu Yi Hur Nyë Muginsën
(Mt 26:26-30; Lk 22:15-20; 1 Kr 11:23-25)*

²² Nahën medo denegga nos, loḵ Yesu ḵo brët rak gejom rak in los ahë nivesa ya vu Anutu. Log debu bevo ggelek yoh vu sir genër bë, “Ham gwëḵo nöḵ gwa! Sa reggos sënë!”.

²³ Log ḵo wain kap ti rak, gejom rak in los ahë nivesa ya vu Anutu, log vo vu sir pin medenum. ²⁴ Log nër vu sir bë, “Sa ḵöḵ sënë, sën sa ḵesh loḵ yah mehönon ngahiseḵë in bë tato nabë gagek mewis sën sejo in dok vu sir lo rëḵ anon jak. ²⁵ Sa nanër vu ham yönon nabë sa su rëḵ nanum wain

nabë sënë gökin nah rë, rot bena berup doḵ buk sën sək nanum wain agga ngwë doḵ Anutu-yi-nyëg.”

²⁶ Ggovek log devong raro ti, log to deyah dobnë medeyah Kedu Kele-oliv.

Yesu Nër Bë Pita Rëḵ Dah Yi Vun
(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

²⁷ Deya rak lob Yesu nër vu sir bë, “Ham pin rëḵ gwevuu sa geham beya mena. In dekevu wirek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:

‘Sa Anutu, sək ngis sipsip alaj
log sipsip lo degevuu talë medena jeggin jeggin.’

²⁸ Om rëḵ nabë saga, loḵ sək ḵedi jak nah gökin, lob sək namugin mena distrik Galilea, loḵ ham rëḵ tamuin sa.” ²⁹ Lom Pita nër yah bë, “Sir pin sënë og maḵ rëḵ degevuu hong gedebeya medena, gaḵ sak su rëḵ gevong nabë sënë rë!” ³⁰ Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Sa nanër vu hong yönon nabë pehi sënë og kökrëeh su rëḵ ngu beron luu rë, log rëḵ gedah sa vun beron löö!” ³¹ Loḵ Pita nër niwëek bë, “Seyoh vu bë sək nadiik geving hong, gaḵ sesu rëḵ dah hong vun rë, gerëḵ nama veröḵ yi!” Lob yik sir pin denër nebë sënë.

Yesu Jom Rak Loḵ Huk Ti Ggëp Getsemane
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

³² Lob Yesu losho yi hur maluh ya deverup nyëg ti sën denenër arë nebë Getsemane lo, lob nër vu sir bë, “Ham medo sënë, gesena najom jak rë!”

³³ Lob ḵo Pita geYakobus luho Jon medetah ya teka, loḵ ayo maggin rot gekwa ketuin yi. ³⁴ Lob nër vu lööho bë, “Sayog maggin rot vongin bë sa nadiik, om melöö naḵöök medo sënë bemedo

malamin natum begadu sa.” ³⁵ Log tah teka, lob petev meneggëp dob, log jom raḱ meketag bë yoh vu, og Anutu gevong buk-maggin-yi sënë noh nenga in yi. ³⁶ Lob nër bë, “Aba-e! nebë Amag-e! Geyoh vu bë gwevong ngaa pin, om gweḱo ngaa maggin sënë vër in sa. Rëḱ mu su gesepa doḱ sa gageḱ, gaḱ ngo kwam!”

³⁷ Loḱ yah meya vu lööho melë gedeneggëp yi-ing, lob nër vu Pita bë, “Simon, gëewëp-a? Su geyoh vu bë medo malam natum dus ti rë? ³⁸ Ham gwegin ham, beham malamin natum geham na-jom jaḱ nabë ngaa ti su kepë ham. Yönon, ham ayomin niyes raḱ, rëḱ mu navimin ni tebö!”

³⁹ Lob yah meya ketag vu Anutu beron ngwë ggökin menër gageḱ timu nebë sën nër mugin lo. ⁴⁰ Loḱ yom to vu sir ggök yahin belë bë deneggëp yah, in malaj neggëp lo. Lom su deyoh vu bë denanër gageḱ ti nah vu yi rë.

⁴¹ Lom nevong nebë saga netu beron löö, loḱ nër vu sir bë, “Ham ngo nahën newëp geham su malamin netum rë? Maam yik ggovek, in sa buk yam töḱ vu sa ggovek ya! Devo Mehönon Nalu loḱ ya alam nij paya lo nemaj yönon! ⁴² Om ham kwedi jaḱ mehil ana! Ham lë! Mehöti sën gevong sa doḱ na nemaj lo yam dus raḱ!”

*Yudas Nër Yesu Rangah Mededuu Yi
(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)*

⁴³ Yesu nahën medo nenër bë saga log Yudas verup. Yi sën sir nemadluho-bevidek-luu lo ti, lob ḱo alam yu böpata ti medeyam los paëp-yu-anil gebegö. Alam-deneḱo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi, galam teta devong sir yam. ⁴⁴ Lob

mehö sën bë tato yi rangah lo nër vu sir vorot bë, “Sëk tato Yesu vu ham nabë sënë: Nabë sa gemul* mehöti, og ham najom yi ahon beham gwegin yi nivesa megweko mena.”

⁴⁵ Lob Yudas ya verup sesor meya vu Yesu pevis menër bë, “Tatovaha!” log mul* yi. ⁴⁶ Lob dejom yi ahon bededuu.

⁴⁷ Lob alam sën denare ving Yesu lo ti dadii yi paëp-yu-anil vër in newis besap alam-deneko-seriveng hir ggev böp yi hur ti nenga ris vahi ya.

⁴⁸ Lom Yesu lok tepëk vu sir bë, “Ham yam in bë sero mehö-begö-hodek-yi, om sën ham ko paëp-yu-anil los begö meyam in bë najom ahon-ë? ⁴⁹ Sa netatekin gagek vu ham lok dub-vabuung-böp yoh vu buk, rëk ham su nejom sa ahon rë! Rëk maam Anutu yi gagek sën dekevu wirek meneggëp lo anon jak rë!” ⁵⁰ Lom yi hur maluh pin devuu yi gedeveya medeya.

Magëm Ti Veya Meya

⁵¹ Lok hur magëm ti sepa Yesu meya. Bom yi lok tob meris ti gesepa, lom dejom lok tob in bë denajom yi ahon. ⁵² Rëk vuu tob lok nemaj geveya meya ahë töksën.

Yesu Nare Lok Kaunsor Mala

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵³ Log deko Yesu ya vu alam-deneko-seriveng hir ggev böp, geggev pin losho alam teta galam-horek-yi pin denesupin sir. ⁵⁴ Lob Pita tamuin sir meneya, rëk nevun yi in sir meneyam ggëp ading, meya verup alam-deneko-seriveng hir ggev böp yi beggang beloç ya tete ayo menedo telig.

Lob medo nevenguh nengwah ving ahëvavu sën denare medenemalajin nyëg lo.

⁵⁵ Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev losho kaunsor pin denesero mehö la in bë denanër gägek jaḱ Yesu gemëm dengis yi menadiik, rëḱ ma gesu detöḱ vu rë. ⁵⁶ Alam ngahiseḱë denenër gägek tetuhinsën raḱ yi, rëḱ ma gedenenër jeggjin jeggjin, gehir gägek su neggëp ti rë. ⁵⁷ Gesir vahi kedi denër gägek tetuhinsën raḱ yi bë, ⁵⁸ “He hango bë yi sënë nër bë, ‘Sëḱ ḱevoh Anutu yi dubvabuung-böp sën mehönon delev raḱ nemaj lo na, loḱ buk natu löö lob sëḱ dev ngwë sën mehönon su denelev raḱ nemaj rë lo bebare nah.’ ” ⁵⁹ Rëḱ ma gehir gägek sën denër agi su neggëp ti ving rë.

⁶⁰ Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp kedi nare loḱ sir vuheng atov gelöḱ tepëḱ ya vu Yesu bë, “Su gënër gägek ti yom rë? Mehönon sënë denenër gägek va sën raḱ hong-ë?” ⁶¹ Rëḱ Yesu aye ma gesu nër gägek ti yah rë. Loḱ alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp loḱ tepëḱ vu yi ggökin bë, “Hong Kerisi* ma ma? Mehö sën hil nehäḱo arë raḱ lo nalu hong-a? Genanër!”

⁶² Loḱ Yesu nër yah bë, “Yiḱ sa lo sënë! Lob ham rëḱ gwelë Mehönon Nalu gemedo gëp Mehö Niwëëḱ nema vesa, gerëḱ jaḱ medo beggob vu yaḱek menom.” ⁶³ Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp kweek yi röpröp ading getahi bë, “Hil medo nesero mehönon sën denanër gägek jaḱ yi lo in va? ⁶⁴ Ham ngo bë ḱo yi raḱ besevöḱ Anutu? Om ham kwamin nevo bë?” Loḱ sir pin denër bë vong paya om nadiik.

⁶⁵ Lob depesuv nyëj ḱos raḱ yi gedeväḱu tob ggërin mala gedepëeng yi gedelöḱ tepëḱ in bë, “Re

sis hong-a? Genanër!” Lob ahëvavu sën denegin yi lo depetap yi ving.

Pita Lah Yesu Vun

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Log Pita nahën nedo rak telig, log alam-deneko-seriveng hir ggev böp yi hur avëh ti yam to vu sir ⁶⁷ belë bë Pita medo nevenguh nengwah, lob gët yi pangsën genër bë, “Hong sënëk melu Yesu Nasaret nesepa ham!” ⁶⁸ Rëk lah yi vun bë, “Ma! Sa su rak ni rë! Sa dugin hong gagek sënë.” Lob kedi rak meyah nare loḵ tete avi, log kökrëeh ti su. ⁶⁹ Loḵ hur avëh ti sën lo lë yi ggökin genare loḵ tete avi, lom nër vu alam sën denare dus vu yi lo bë, “Mehö saga yik sir ti saga!” ⁷⁰ Rëk nër ggökin yah bë, “Ma!”

Lob nare teka rë, loḵ alam sën denaregu lo denër vu Pita ggökin bë, “Yönon rot! Yik hir mehöti sën hong-ë! In hong Galilea ti!” ⁷¹ Rëk Pita du gagek in yi benër niwëek rot neggëp Anutu mala bë, “Yönon vavunë! Sa dugin mehöti sën ham nenër agi! Bë sa gekuung jak og Anutu ngis sa mesa nadiik.” ⁷² Log pevis bekökrëeh su netu beron luu, lob Pita kwa vo yah Yesu yi gagek sën nër lo bë, “Kökrëeh su rëk ngu beron luu rë, log rëk gedah sa vun beron löö.” Pita kwa vo lob kwa paya besu rot.

15

Yesu Nare Loḵ Kiap Böp Pilatus Mala

(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Monbuk anon lob alam-deneko-seriveng hir ggev losho alam teta, galam-horek-yi, gekausor pin bedevengwëng rak Yesu, log mëm deduu yah

meya devo loḵ ya Pilatus nema. ² Lob Pilatus loḵ tepëḵ vu yi bē, “Alam Yuda hir mehō-los-bengō hong-a?” Loḵ nēr yah vu bē, “Genēr ya meyoḥ vu!” ³ Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev denēr gageḵ ngahiseḵē raḵ yi. ⁴ Lom Pilatus loḵ tepëḵ ggōḵyahin bē, “Su gēnēr gageḵ ti yom rē? Gengo bē denenēr gageḵ ngahiseḵē raḵ hong-a?” ⁵ Rēḵ Yesu su nenēr gageḵ ti yah rē gema, lom Pilatus kwa ya ngahi rot.

Denēr Bē Yesu Nadiik

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jn 18:39–19:16)

⁶ Alam Yuda hir Buk-ggōksēn-yi* lob hir aggata neggēp nebē sēnē neyoḥ vu ngebek pin bē Pilatus nelēēin ḵarabus ti ti vēr. Bē detahi mehōti arē, og Pilatus nelēēin mehō timu saga neyah vu sir. ⁷ Lob vu buk saga alam sēn denesis begō vu gavman, gesir vahi sēn denesis mehō la medenediik beya denedo ḵarabus lo, lob sir ti arē nebē Barabas. ⁸ Lob alam yu bōpata verup deya vu Pilatus medeketaḡ vu bē, “Gwevong nabē sēn genevong yoh vu ta lo!” ⁹ Loḵ Pilatus nēr yah vu sir bē, “Ham vongin bē sa ḵevelekin alam Yuda hir mehō-los-bengō sēnē lo vēr nōḵ vu ham ma ma?” ¹⁰ In raḵ ni bē alam-deneḵo-seriveng hir ggev ahēj nevong medenelē Yesu paya, om sēn devo yi loḵ ya nema. ¹¹ Rēḵ alam-deneḵo-seriveng hir ggev deloḵ alam pin ahēj bē denanēr vu Pilatus bekevelekin Barabas vēr. ¹² Loḵ Pilatus loḵ tepëḵ yah vu sir ggōḵin bē, “Log sēḵ gevong va vu mehō sēnē, sēn ham nenēr yi bē alam Yuda hir mehō-los-bengō lo?” ¹³ Rēḵ detahi yah vu bē, “Gengis yi jaḵ na ḵelepeḵo*!” ¹⁴ Lom Pilatus loḵ tepëḵ vu sir

bë, “In va? Mehö sënë vong va paya?” Rëk pasang detahi ya nikelap bë, “Gengis yi jak na kelepeko*!”
 15 Lob mëm Pilatus ngo hir gagek bevongin bë alam ahëj nivesa jak, lom kevelekin Barabas vër, gevong Yesu ya in bë alam-begö-yi debeek yi, loḵ mëm dengis yi jak na kelepeko*.

*Alam-begö-yi Denër Pelësën Raḵ Yesu
 (Mt 27:27-31; Jn 19:2-3)*

16 Lob alam-begö-yi vahi deḵo Yesu medeloḵ ya Pilatus yi begganḡ-gagek-yi ayo ti (Rom ayej nebë Prëtoryam), log detahi alam-begö-yi vahi be-desupin sir ya ving. 17 Lob deröp tob mala saḡap ti loḵ Yesu gedebuu aggis niggin ggin tahu alam-los-bengöj hir madub gedetung raḵ yu. 18 Log depelë yi gedesis nemaj vu gedenër bë, “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hong, mehö böp los gayeheng!”
 19 Log desis yu raḵ atoheng nḡesing gedepesuv nyëj ḵos raḵ yi gedeyun lusej vu yi. 20 Denër pelësën raḵ yi ggovek, log dekah tob mala saḡap sën vër gederöp yö yi tob loḵ yah, log deḵo yi yah meya dobnë in dengis yi jak na kelepeko*.

*Yesu Nare Raḵ Kelepeko
 (Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)*

21 Deḵo medeya lob detök vu mehöti loḵ ag-gata geverup. Simon vu Kurene, sën Aleksander lu Rupus amaj lo, verup in bë dok na nyëḡ böp Yerusalem, lob alam-begö-yi dejom yi ahon gedenër bë, “Kwerë kelepeko*!”

22 Lob deḵo Yesu medeya nyëḡ ti sënë arë nebë Golgota (sënë nebë Nyëḡ-yusekë). 23 Lob dekeseh mur* teka loḵ ya wain medeggee loḵ gedevo vu, rëḵ nilëlin gesu num rë. 24 Lob desis yi raḵ ya

kelepeko*, log detë gelöng mahen teka la in bë gooin sir ti ti jak bedegeko yi tob.

²⁵ Log 9 krök monbuk lob desis yi rak ya kelepeko*. ²⁶ Gedekevu yi gagek sën mehönnon denenër rak yi lo rak neggëp kelepeko* yu nebë: *ALAM YUDA HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ SĒNĒ!* ²⁷ Log desis alam begö hodek luu rak kelepeko* ving. Ngwë nare ggëp nema vesa gengwë nare ggëp nema kēj. ²⁸ [Nebë saga lob Anutu yi gagek wirek hen lo anon rak, sën nebë: “Detevin yi ving alam nij paya sën denekeyëh horek lo.”]

²⁹ Lob alam sën deneyah gedenevom lo, denenër pelë rak yi gedenevarah nemaj vu yi gedenenër bë, “Hongëk-o! Genër bë kwevoh Anutu yi dub-vabuong-böp na, gegedev nah buk löö mu?” ³⁰ Om ngo gedok vu hong megeduk vu kelepeko* megenam!” ³¹ Galam-deneko-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi denenër pelë rak yi ving bedenener vu sir bë, “Nelok vu alam, gaş su yoh vu bë yö dok vu yi rë. ³² Nabë yi Kerisi, balam Israel hir mehö-los-bengö yönon, og gevuu kelepeko* geduk menam. Hil galë nabë saga lok mëm hil gevong geving yi!” Gemehö luu sën desis luho nare rak kelepeko* vahi vahi lo denepelë yi ving.

Yesu Diik

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

³³ Log hes vuheng rak, lok malakenu lok beyoh vu dob pin beyam to 3 krök sheuksën. ³⁴ Lob 3 krök sheuksën lob mëm Yesu ngeek böpata bë, “*Eloi, Eloi, lama sabaktani!*” —sënë degwa nebë: “*Sa Anutu! Sa Anutu! Nebë va sën gevuu sa ya-ë?*” ³⁵ Lob alam sën denare dus vu yi lo vahi dengo lob

denër bē, “Ham ngo! Netahi Elia!” ³⁶ Loḵ mehōti tup meḵo ngaa ayo sovinsēn sēn nedo loḵ loo lo ti bedagoo loḵ wain ahēggin sēn arē nebē vinegga lo, geduu raḵ gagwēḵ gevo ya verup loḵ Yesu avi in bē sesuvin, loḵ mehō sēnē nēr bē, “Ham naḵōōḵ! Hil galē rē nabē Elia rēḵ nam geḵo yi vēr in ḵelepeḵo* ma rēḵ nama!” ³⁷ Lob Yesu ngeeḵ bōpata log diiḵ ya, ³⁸ lob tob bōp sēn neruu dub-vabuung-bōp ayo vabuung lo kweek raḵ luu ggēp vavu beya metōḵ ahu.

³⁹ Lob Rom hir alam-begō-yi hir ggev ti sēn nare Yesu mala lo lē bē diiḵ ya, lom nēr bē, “Mehō sēnē og Anutu Nalu yōnon rot!” ⁴⁰ Gavēh la denare ading teka mevare denelē. Sir lo sēnē Maria vu Magdala, geMaria ngwē sēn Yakobus mahen luho Yoses ataj, geSalome. ⁴¹ Vu buk sēn Yesu nahēn nedo Galilea lo, lom lōōho sēnē denesepa yi medeneloḵ vu yi. Gavēh vahi sēn denesepa yi belosho derak medeya Yerusalem lo denare ving.

Debē Yesu Loḵ Waak-heljēng-yi

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-55; Jn 19:38-42)

⁴² Log hes ggovek in bē duk na, lom alam Yuda kwaj nevo bē degero sir in dega nos doḵ Buk-sewahsēn-yi* monbuk. ⁴³ Lom Yosep vu Arimatea sēn kaunsor bōp ti los arē, beyi mehō sēn medo netung mala in buk sēn Anutu-yi-nyēg anon jaḵ lo. Sēn kedi raḵ los niwēek meya vu Pilatus meketag vu yi bē juh Yesu nihel vēr in ḵelepeḵo*. ⁴⁴ Lob Pilatus lēk in, gekwa vo bē maḵ diiḵ pevis ma va? Lom vong gāgēk ya vu alam-begō-yi hir ggev yam, beloḵ tepēḵ vu bē, “Mehō sēnē lo diiḵ ya verōḵ yi ma ma?” ⁴⁵ Rēḵ alam-begō-yi hir ggev vong gāgēk

yom vu, lob raḵ ni bē diik ya verōḵ yi, lob mēm nēr vu Yosep bē juh heljēng vēr begeḵo mena. ⁴⁶ Lom Yosep bago tob veroo nivesa ti, beruh Yesu nihel vēr in ḵelepeḵo* mebom loḵ, gebē loḵ ya waaḵ ti sēn yō desap loḵ gelōng meris, log tetolin gelōng böpata yah ggērin avi. ⁴⁷ GeMaria vu Magdala, geMaria sēn Yosēs ata lo, luho delē nyēg sēn debē heljēng loḵ ya neggēp lo.

16

Yesu Kedi Raḵ Yah

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Log Buk-sewahsēn-yi* saga ggovek ya, lob Maria vu Magdala lööho Maria ngwē sēn Yakobus ata lo, geSalome, belööho ya debago marasin reggu nivesa in bē dejikin jaḵ Yesu nihel vu bedub. ² Buk-sewahsēn-yi ggovek ya geheng to, loḵ Soda monbuk anon, lob dekedo raḵ medeya bedub, loḵ mēm hes mala töḵ. ³ Nahēn deneyök aggata gedenenēr vu sir bē, “Maḵ re rēḵ tetolin gelōng böpata ti sēn nare ggērin waaḵ avi lo na vu hil-a?” ⁴ Loḵ devēr malaj raḵ medelē loḵ bē gelōng böpata sēn lo tetolin meya nare ya nenga vorot. ⁵ Lob lööho deluḵ ya waaḵ ayo lom delē gemagēm ti nedo ggēp lööho nemaj vesa. Yi tob veroo adingseḵē, lom delēḵ meḵenuj ya.

⁶ Lob angēr sēnē nēr vu sir bē, “Ham su ḵenumin na! Ham yam nesero Yesu Nasaret sēn desis yi raḵ ḵelepeḵo lo. Rēḵ mu su neggēp sēnē rē, gaḵ kedi raḵ meya. Melöö lē! Nyēg sēn debē yi loḵ lo neggēp meris. ⁷ Om melöö nah mena nanēr vu yi hur maluh, gevu Pita geving, nabē: Mugin meya

distrik Galilea om ham tamuin. Ham rëk gwelë yi vu sagu noh vu gagek sën yö nër vu ham wirek lo.”

⁸ Lob lööho vu waak ayo meto deyom dobnë pevis medeveya medeyah. Denelëk rot gavij netök gedeneeggöneng in sir, lom su denër rangah vu mehöti rë.

*Yesu Tato Yi Vu Maria
(Jn 20:11-18)*

⁹ [Yesu kedi rak loḵ Soda monbuk anon, lom tato yi vu Maria vu Magdala mugin. Yi sën Yesu tii memö nemadvahi-bevidek-luu to deya in yi wirek lo. ¹⁰ Avëh sënë yah meya menër bengö vu alam sën denesepa Yesu benahën medo denesu medenesis sir lo. ¹¹ Nër bedengo bë kedi rak menedo mala vesa metök vu yi, rëk ma gesu debë nengaj vu aye rë.

*Yesu Tato Yi Vu Yi Hur Maluh Luu
(Lk 24:13-35)*

¹² Ggovek ya loḵ sir luu medo denetetuu aggata medeneya vuheng ti, lom Yesu töḵ vu luho rëk ni agga ngwë rak. ¹³ Lom luho deyah meya denër bengö rangah vu sir vahi, rëk su devong ving luho ving rë.

*Yesu Vo Huk Vu Sir Nemadluho-bevidek-ti
(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23)*

¹⁴ Ggovek loḵ mëm yi hur maluh nemadluho-bevidek-ti sënë medo denegga nos loḵ beggang ayo ti, lom ya meto metök vu sir medelë yi, lom nër sir in su devong ving yi rë gayoj niwëëk. Nenër sir nebë sënë in su devong ving alam sën delë bë kedi rak yah lo hir gagek rë. ¹⁵ Loḵ mëm nër vu sir bë, “Ham na menoh vu dob pin, beham nanër

Bengö Nivesa rangah vu mehönön pin. ¹⁶ Mehö sën ayo neyam timu vu sa geripek bël lo, og sək gako yi nom vu sa berək medo mala-tumsën degwata. Gak mehö sën su ayo neyam timu vu sa rë lo, og rək medo los yi ngaa nipaya menatök jak nyëvewen bemala nama. ¹⁷ Alam sën ayoj neyam timu vu sa lo, og deyoh vu bē rək degevong ngaa böp nabë sënë: Rək degetii memö geto dena jak sarëg, log debengwëng dok nyëg ngwë ayej, ¹⁸ log nabë denajom nyël, ma, denanum bël diiksën, og su rək denadiik rë. Gerək degebë nemaj jak alam nijraksën benijvesa jak.”

Yesu Rak Yah Yagek

(Lk 24:50-53; Sn 1:9-11)

¹⁹ Mehöböp Yesu nër vu sir nebë saga ggovek ya, log Anutu ƙo yi rak yah yagek benedo nema vesa. ²⁰ Geyi hur maluh deya rak beya denenër yi Bengö Nivesa rangah ya meyoh vu nyëg pin, geMehöböp nedo ving sir menelok vu sir, genevong ngaa böp los niwëek yoh vu gagek sën nër vu sir lo.]

Gagek Mewis
The New Testament in the Central/Mapos dialect of the
Buang language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Buang Mapos long
Niugini

Copyright © 2003 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Buang, Central/Mapos (Buang)

Dialect: Central/Mapos

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

18a972db-abcc-5dc3-9031-f1d4455b33c3